SPEIDEREN

MEDLEMSBLAD FOR NORGES SPEIDERFORBUND #3.2024

Gøy med kastanjer s 8

s 21 Vant, selv om de nesten mistet hodet

Roverway 2024 s 33

INNHOLD

FLOKK OG KOLONI

Gøy med kastanjer 8
Patruljedyret: Pinnsvin 10
Ta et merke: Stjernekikker 14

TROPP

Nye reklamefilmer 15
På filmpremiere med Mia og Balder 16
Speiderkokken: Spagetti à la høsten 18
NM i speiding: Vant, selv om de nesten mistet hodet 23
Ta et merke: Demokrati 24
Hvor skal merkene sitte på skjorta? 25
Bli med på JOTA-JOTI 28

LANDSLEIR

– En drøm å samarbeide med 31
En smakebit fra leirmenyen 32
Bli med på maurleir 33
På eventyr med forhåndsoppgaver 34

ROVERLAG

Ta et merke: Inkludering 36
Spektakulære Roverway! 37
Bli med på Moot i Portugal 40
Masse friluftsglede i 2025 41
Portrettet: Konrad Åsnes 42

LEDER

Seks tips til suverene speiderdager 46
Gruppedrift: – Uten dem er vi fortapt 48

FASTE SPALTER

Kortnytt 3
Hodebry og vitser 12
Peffens hjørne 20
Premiequiz 30
Speidersjefens hjørne 50
Heder & ære 51

F-1

Hva er dette?
Bokstaven og tallet viser hvilket *mål* i programmerkene saken passer til. Merkene og målene finner du i loggbøkene og i Speiderbasen.

LEDER

REDAKTØR: KIRVIL KAASA

Hurra for de gode hjelperne!

– Kan dere ikke skrive en sak om de gode hjelperne våre? fikk jeg spørsmål om, og det kan vi, så klart! Du kan lese den på side 48 og 49.

De gode hjelperne er foreldreforeningen, hyttelaget, kassereren, dugnadsgjengen og mange andre. De bidrar solid til at hjulene går rundt i de speidergruppene som er gode til å benytte seg av slike ressurser. De vasker, snekrer, maler, teller, regner, grubler, sorterer, kløyver, stabler, baker, koker, tørker, kjører, lemper, rydder, skaffer og mye mer! Med engasjementet, kunnskapen og ferdighetene sine er de med på å sikre et godt speidertilbud i nærmiljøet sitt. De avlaster speiderlederne og legger til rette for enda bedre speidereventyr for barn og unge.

Kort oppsummert gjør de en uvurderlig jobb som frivillige! Til gjengjeld får de del i et inspirerende og meningsfylt fellesskap. Som en av dem jeg snakket med om dette sa: «Det er utrolig gøy å være med i et fellesskap der alle vil bidra. Og så er det fantastisk å se den gleden du er med på å spre!»

Inviter gjerne flere gode hjelpere med opp i «skipet» deres, slik Askeladden gjorde, så det blir et enda bedre eventyr for alle. God speiderhøst!

Speiderhilsen
Kirvil Kaasa
ansvarlig redaktør

FOTO: ALEXANDER VESTRUM

ALLTID BEREDT

Besøksadresse:
St. Olavsgate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910
St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
www.speiding.no

TRYKT I NORGE NO - 1470

SPEIDEREN er kortreist, miljøvennlig og produseres på bærekraftig vis. Papiret er fra en av de mest miljøvennlige papirfabrikkene i Sverige. SPEIDEREN trykkes på et svanemerket trykkeri på Aurskog før bladet sendes direkte til deg. Trykt i Norge og trygt for deg som medlem i Norges speiderforbund.

Ansvarlig redaktør: Kirvil Kaasa
Design: Speider-sport
Forsidefoto: Speiderne Henrik (13) og Daniel (15) på korpsleiren Faros 2024 i sommer. Foto: Reidun Hagir Bilstad
Trykk: Aksell
Opplag: 14 450
Redaksjonen avsluttet: 28. august 2024
Generalsekretær: Stine Schultz Heireng
Speidersjef: Peer-Johan Ødegaard
Bidragsytere: Anne Haukland, Flu Hartberg, Heidrun Sunde Stokke, Helge Rosbach, Karen S. Paulsen, Markus Fagerholt, Miriam Bergan, Miriam Nerheim, Regine Skogmo Grøtte, Runar Sørensen
Redaksjonen: Ada Sofie Schreiber, Amalie Dalhaug Halleland, Alexander Vestrum, Christian Sangereid, Emil Briskelund, Helene Henden

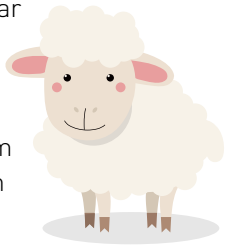
FOTO: ANDREA BERGSLAND – AVISA HORDALAND

Sveitsiske speidere fikk smake **smalahove**

– Jeg er redd, men motivert, sier Emily Meies fra Sveits. Sammen med rundt 50 andre speidere som besøkte Voss, fikk hun smake den lokale spesialiteten smalahove, skriver Avisa Hordaland. Smalahove er et svidd, røykt og dampet hode av lam eller sau.

– Det var ikke så godt, innrømmer speidervenninen Sophie Stampth. Emily forteller at det var helt greit. Og at det muligens minner om viltkjøtt.

De sveitsiske speiderne var på Voss som en del av «pathen» på vei til hovedleiren under Roverway i Stavanger. ❖

Portugisiske rovere likte **norsk komfort**

– Vi var ganske overrasket av fasilitetene her, at vi har tilgang på varmt vann og toalett her ute i skogen, sier Carlos Lopes. Han er speiderleder fra Portugal og var på Sandven leirplass i Tinn i Telemark. Der var 50 stykker samlet i forkant av Roverways hovedleir, skriver Rjukan Arbeiderblad. Speiderne kom fra Tyskland, Spania, Irland, Malta og Sverige, i tillegg til Portugal. Roverne dro blant annet til Gaustatoppen og til Vemork for å høre om tungtvannssabotørene. ❖

FOTO: ANDRE MICALLEF

Tyske speidere fikk **ekstraservice** i Halden

FOTO: HÅKON BACHE ERIKSEN – HALDEN ARBEIDERBLAD

– De spurte om lunsj først, men jeg så jo at de var bløte, så da tilbydde vi dem å sove over i garasjen her, forteller Ole Morten Svendsby.
I slutten av juli sto sju tyske speiderjenter på døra på gården til han og Hege Rørberg i Rokke i Halden, skriver Halden Arbeiderblad. Og dagen etter fikk speiderne omvisning på den kjente festningen i byen, samt en tur over den gamle Svinesundbrua for å kjøpe is i Sverige.

– Hver sommer drar vi til ulike land, og i år bestemte vi oss for å dra til Norge. Vi så etter et sted som var pent og med mye skog. Da fant vi Halden, sier Luisa Bremen. Hun er 18 år og en av de to lederne for speiderne. ❖

Gjøvikspeidere holder Mjøspromenaden ren

– Vi har mistet støtten, men gjør dette litt av goodwill. Det er viktig å vise hvor viktig det er å plukke søppel, sier Bjørn Roger Nymoen Jensen. Han er gruppeleder i Gjøvik speidergruppe. Gruppa har i over 20 år fått betalt av Gjøvik kommune for å plukke søppel langs Mjøspromenaden før 17. mai, skriver Gjøvik Avis. Men nå har kommunen fått automatiserte søppelkasser som sier fra når de skal tømmes.

– Men vi tror ikke at søpla forsvinner av seg selv, sier Bjørn Roger.

FOTO: TORBJØRN AURVÅG - GJØVIKS BLAD

Kommunen opplyser til lokalavisa at det kan være aktuelt å vurdere en ny avtale om ryddedugnad senere. ❖

FOTO: TATIANA KRAUSE

Speidere fikk se tegnemester Øistein i aksjon

– Både store og små speidere lot seg rive med og begeistre av Øisteins tegnekunster, skriver lederne i Birkenes speidergruppe i Sørlandet krets. Gruppa hadde tidligere i år besøk av Øistein Kristiansen, kjent fra «Øisteins blyant». Dette kom i stand ved hjelp av integreringsmidler fra fylket. I opplegget har Birkenes speidergruppe og det lokale læringssenteret blant annet samarbeidet om et kunstprosjekt.

– Øistein er gammel speider selv, og besøket hans i april i år var prikken over i-en, forteller lederne i gruppa. ❖

Tips oss

Her presenterer vi notiser om små og store speiderhendelser. Fortell oss hva du driver med! Har dere vært på en tur litt utenom det vanlige? Kanskje dere har gjort noe som er blitt lagt merke til i lokalsamfunnet? Send bilde og en kort tekst til SPEIDEREN, så kanskje det havner i bladet: kk@speiding.no

Korpsspeidere fra hele landet på Lista

– Best! sier Vedbjørn Pedersen på 11 år (midt på bildet). Han beskriver overfor lokalavisa Lister24 hvordan det var å være på leiren Faros 2024. Dette var den felles leiren til de fem korpsene i Norges speiderforbund i går. Leiren ble holdt på Lista i Agder.

FOTO: FRIDA RUGLAND FALKUM - LISTER

Vedbjørn er speider i Lista MSK speidergruppe. Den lokale gruppa hadde 24 deltakere med på leir. Totalt deltok 600 speidere. Normalt holdes korpsleiren hvert fjerde år. Men på grunn av koronapandemien ble 2020-leiren avlyst. Dermed var det første gang på hele åtte år at korpsspeiderne hadde sin egen leir. I neste nummer av SPEIDEREN kan du se flere bilder fra leiren. Gled deg! ❖

Tom Cruise?

FOTO: REIDUN HAGIR BILSTAD

Speidere i «Mission: Impossible»-stil ned fjell

– Dette er noe av det gøyeste jeg har gjort på speideren, sier Jonas Henriksen på 17 år. Han er speider i Songdalen FSK speidergruppe i Sørlandet krets. I sommer fikk flokken, troppen og roverne utfordret høydekrekken med rappellering de 18 meterne ned til havoverflaten fra en klippe i Ny-Hellesund i Søgne. Jonas var blant dem som gjorde det med selen bak fram – og dermed med ansiktet ned mot vannet.

– Jeg følte meg skikkelig som Tom Cruise da han løp ned Burj Khalifa, sier Jonas, og tenker på Mission: Impossible-filmen der Cruise tar seg ned på utsiden av verdens høyeste bygning.

– Jeg syns det var en veldig gøy og skummel opplevelse, der man får testet ut grensene, forteller 15-årige Eilif Ommundsen. ❖

Emine fikset premie til Flekkerøys sjøspeidere

– Jeg så etter brennmaneter, men kysten var klar. Jeg hadde jo lyst å bade, så da var det bare å hoppe, forteller Emine Marie Samuelsen på 11 år. Hun hentet opp Se og Hørs berømte flaskepost fra vannet ved Lillesand i Agder. Inni flaska lå et reisegavekort på 10 000 kroner. Dette går til hele Flekkerøy BK sjøspeidergruppe. Emine forteller at hun ikke var redd for å hoppe fra dekket på speiderskuta «Strabo».

– Nei, bare to og en halv meter. Jeg har sikkert hoppet fra det dobbelte, sier hun. ❖

Sjøspeider Emine (10) tok sats i Lillesand

Finn og vinn

ALLTID BEREDT – FOR FLASKEPOST!

FAKSIMILE FRA SE OG HØR

FOTO: KSENIA SAZONOVA

Pantorangen tok imot flasker i Follo

– Det var gøy å lage Pantorangen, sier Alisa Olaisen. Hun er 11 år og speider i gruppa Langhus i Follo krets. Gruppa har i mange år samlet inn tomflasker til inntekt for speiderarbeidet. I år bestemte de seg for å gjøre noe nytt: De lagde egne panteautomater, blant annet den søte Pantorangen.

– Jeg var usikker i starten, men da den var ferdig, ble den mye finere enn jeg trodde at den skulle bli. Og det var gøy at folk likte den, sier Alisa.

Med panteautomatene hjalp speiderne til med å holde søppelet unna på 17. mai-feiringen.

– Godt for speideren og godt for miljøet! Dette kalles vinn-vinn, slår gruppa fast. ❖

SPEIDERSPORT.NO

speider-sport

UTSTYR TIL EVENTYR
I HUNDRE OG TI ÅR

ANBEFALT Leirbålskappen har vi utviklet sammen med Tufte, og leveres fiks ferdig i ren ull. Mange flotte detaljer. Veldig fin! Gratis frakt.

1299,–

★★★★★
«Leirbålskappe av meget god kvalitet. Ordentlig godt produkt som jeg vil anbefale.» Henrik

Grillgaffelen har tynne spisser som gjør at pølseskinnet ikke sprekker. Enkelt å ta på litt for mange marshmallows.

Spor i teleskopstangen gjør at maten ikke roterer av seg selv.

ANBEFALT Vi har forbedret grillspydet sammen med Tufte. Nå har vi blant annet fått på plass viktige detaljer slik at lasten ikke roterer. Og for alle dere som vil spikke grillspyd selv: Det kan du selvsagt gjøre. Skaftet kan spikkes!

69,– / 99,– GRAVERT

Speidere: Ingunn og Henning Sigmundssønn Voll / Rælingen speidergruppe • Foto: Iver Gjendem / Speider-sport

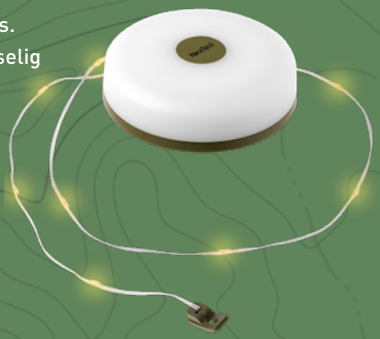
BURSDAGS-TILBUD

Transporter er en utmerket duffelbag fra Osprey. 95 liter gir deg masse (!) plass til å stappe ned enda mer av de greiene du uansett ikke kommer til å bruke. Vi anbefaler en solid og romslig bag når du bor lenge i telt. Slik som på landsleir til sommeren. Da kan du bruke sekken som sekk, og la baggen og bagasjen ligge igjen i teltet på haik. Gratis frakt.

1350,– ~~1899,–~~

ANBEFALT MilkyWay er en smart telltlykt med integrert lyslenke på hele 10 meter. Lenken henges enkelt opp med integrert krok og snurres enkelt inn igjen med sveiv etter bruk. Sammenrullet gir lykta et mykt og fint leselys. Enkel lading med USB-C. Her kan du lage koselig stemning rundt leirbålet, vise vei til utedoen og få godt lys over kartbordet. Vi elsker den!

399,–

Speiderbriller med UV400-linser og sidestenger i bambus med gravert speiderhilsen på hver side.

179,–

ANBEFALT Ace 50 liter er juniorsekken til Osprey som passer perfekt til overnattingsturer og turer fra hytte-til-hytte. Sekken har alle nødvendige funksjoner, og kan måle seg med hvilken som helst voksensekk. Enkel justering av rygglengden. Leveres med regntrekk. Gratis frakt.

1799,–

BURSDAGS-TILBUD

Baltoro Pro 100 liter fra Gregory er en perfekt kjempestorsekk til fjelltur og lange ekspedisjoner. Sekkene har overlegen bærekomfort ved tung bør, høy kvalitet, smarte funksjoner og gode løsninger. Leveres med regntrekk. Gratis frakt.

2950,– ~~4199,–~~

Viking Storm er en gummistøvel til junior i slitesterkt og vanntett naturgummi. Sålen setter ikke merker og innersålen kan tas ut for enkel tørking. Refleksbånd rundt toppen på støvelen gjør det litt vanskeligere å vinne gjemsel ute i mørket.

449,–

Nye fiiine motivasjonsmerker!

15,–

TEKST OG FOTO: HELGE ROSBACH

Mål:
K-9, 13

Du kan kjøpe fargede piperensere i hobbybutikker.

Gøy med kastanjer

Nå er tiden inne for å samle kastanjenøtter og lage morsomme dyr og figurer av dem

Dette passer på en regnværsdag. Kanskje har du også småsøsken du kan gjøre det sammen med. Det synes de nok er gøy!

Kastanjetrær finner du mange steder, som i parker og langs bygater. I september–oktober faller kastanjene ned fra trærne. Da kan du plukke så mange du orker, både store og små. Du trenger også tannstikkere, noen fyrstikker, litt hyssing eller tynne bjørkekvister og kanskje litt maling. Hvit akrylmaling og en svart tusj holder til de fleste figurene. Du trenger også noe spisst å lage små hull i kastanjene med, for eksempel en syl eller stor nål. Vær forsiktig så du ikke stikker deg!

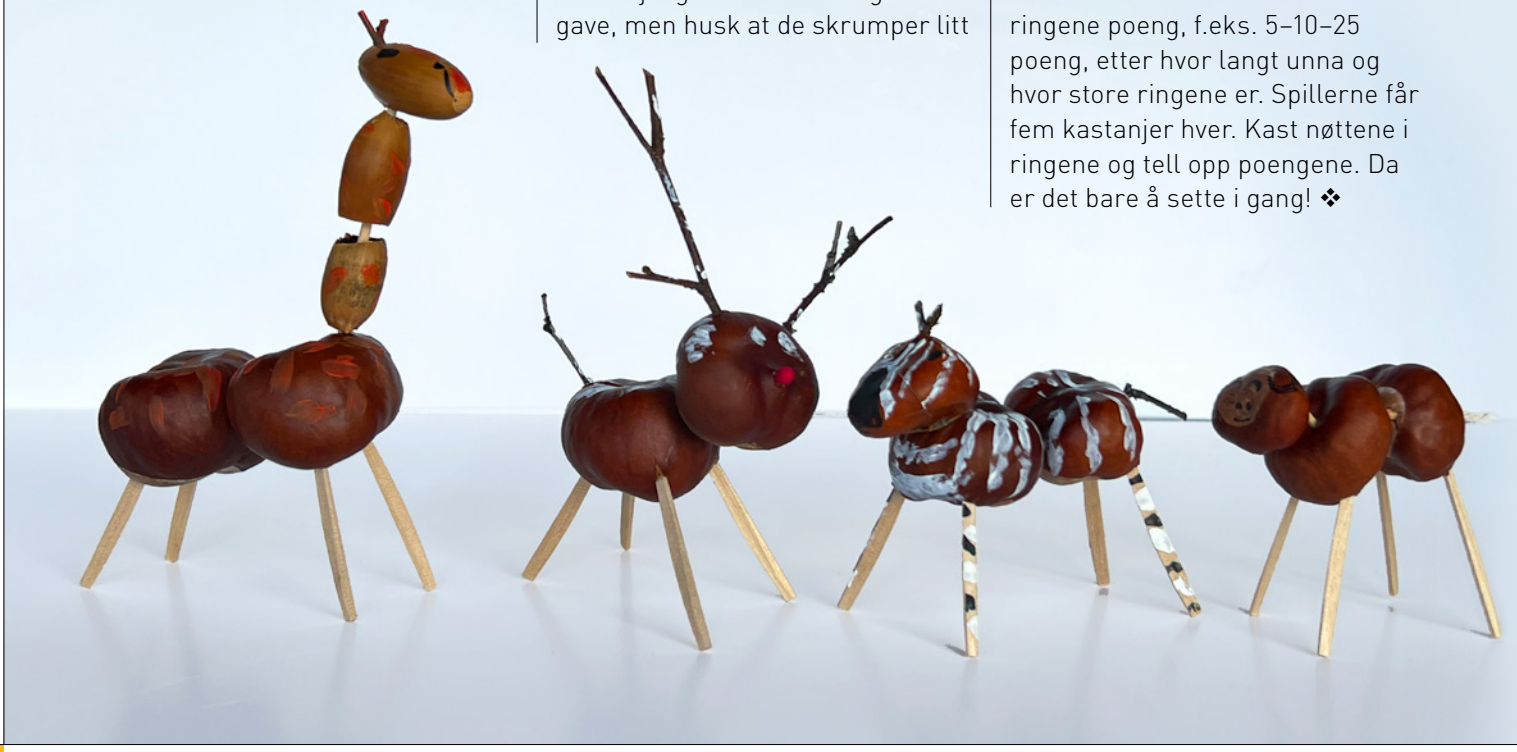
Du kan lage en hel dyrehage hvis du vil. Eller smykker. Kastanjene er også fine i seg selv. Du kan for eksempel legge flere på en skål, rundt et kubbelys eller telys. Finner du også eikenøtter, kan noen av figurene dine bli enda finere. Har du litt maling, kan du gi dem litt mer naturlig utseende og male øyne.

GAVER ELLER SPILL

Kastanjefigurene er fine å gi bort i gave, men husk at de skrumper litt inn etter noen dager eller uker innendørs. De er også morsomme som pynt i bokhylla.

Finner du et par små fuglefjær, kan du stikke dem inn i nøtta, én på hver side. Eller du kan feste dem på samme side, med ca. 1 cm avstand. Så kan du slippe nøtta ned fra hånda, eller fra et litt høyere sted. Kanskje får du nøtta med fjærene til å lande som et helikopter?

Du kan også lage spill av kastanjene. Da trenger du enda mindre: Tegn opp tre ringer på bakken og en startstrek 2–3 meter unna. Gi ringene poeng, f.eks. 5–10–25 poeng, etter hvor langt unna og hvor store ringene er. Spillerne får fem kastanjer hver. Kast nøttene i ringene og tell opp poengene. Da er det bare å sette i gang! ❖

To flotte karer sitter i bokhylla.

IKKE ALLE KASTANJER ER KASTANJER

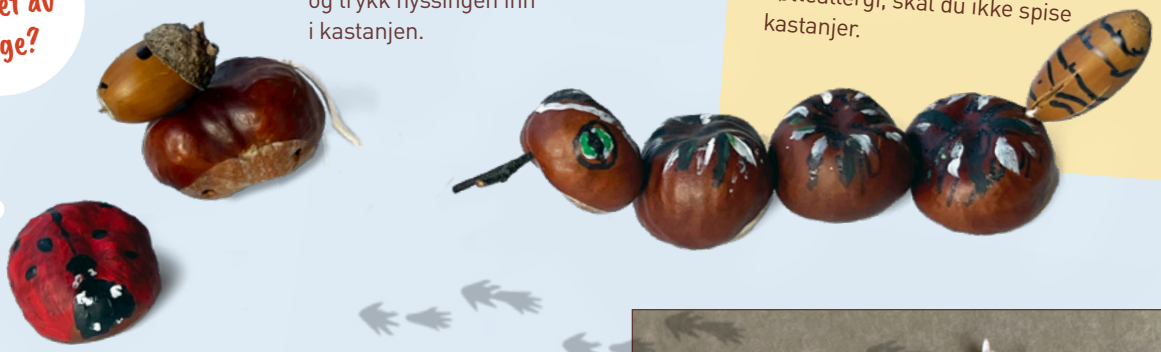
Kastanjen som vokser i Norge er egentlig ikke en kastanje. Den har fått navnet hestekastanje fordi nøttene ligner på ekte kastanjer. Hestekastanjene er ikke en gang i nær slekt med ekte kastanjer. Hestekastanjer er ikke spiselige, men giftige, også for dyr, så pass på hunden din! Ekte kastanjer kan spises og smaker godt.

I noen butikker kan du av og til få kjøpt ekte kastanjer. De blir gode når du tilbereder dem på bålet. Skjær først et kryss i toppen av kastanjene. Dette er viktig så de ikke eksploderer når de blir varme. Du kan riste (steke) dem i en stekepanne over glør (ikke for varmt) i ca. 15–20 minutter. Når kastanjene har fått litt farge og åpnet seg i krysset, er de ferdige. Ta skallet av de varme kastanjene, og også en hinne som sitter rundt nøtta. Hinna smaker ikke så godt. Ha på litt smør og salt.

Du kan også skrelle kastanjene før de ristes. Da er de ferdige på 10–15 minutter. Du kan prøve deg frem med å pakke dem inn i stekefolie og legge dem i glørne. Har du nøtteallergi, skal du ikke spise kastanjer.

Hvor ble det av Pigge?

Bruk en syl eller nål og trykk hyssingen inn i kastanjen.

MER OM KASTANJER

Store trær med store, fine blomster som blomstrer i mai.
Vokser i store deler av landet, opp til Nordland.
Ekte kastanje tilhører bøkefamilien og hestekastanje lønnefamilien.

Du kan male kastanjene som gresskar eller spøkelser. Tørker du et par små lønneblader, kan de bli fine spøkelser. Tørk dem mellom litt papir, og legg en bok oppå som press, så blir bladspøkelsene flate og fine.

PATRULJEDYRET

TEKST: CHRISTIAN SANGEREID I **FOTO:** NATURFOTOGRAF ROGER BRENDHAGEN

Mål: S–6

En Piggete liten Tøffing

Den er veldig søt, men ikke så god å kose med, for den stikker! For noen år siden var dette dyret et kjent syn i mange hager. I dag er det ikke like lett å få et glimt av de små nåleputene.

I Norge finnes det pinnsvin helt opp til og med Trøndelag, men de er vanligst på kysten av Sørlandet og Vestlandet. Der er vinteren mild og våt og sommeren fuktig. Det liker pinnsvinet. Verdens nordligste pinnsvin bor i Bodø!

SNUSE HER OG SNUSE DER ...

Når du og jeg legger oss på kvelden, våkner pinnsvinet opp for å spise frokost! Pinnsvinet har dårlig syn, men en veldig god snute. Derfor bruker det natte-mørket til å luske rundt mens den snuser seg frem til maten sin.

Fra det våkner fra dvalen sin om våren og til det går i dvale igjen på høsten må pinnsvinet passe på å spise seg fet. Det lever av snegler, biller, meitemark, slanger, fugleegg, fugleunger, mus og frosk og til og med frukt, bær, nøtter og sopp. Snakk om å være altetende!

Fettet på den lille kroppen blir en slags «matpakke» for pinnsvinet gjennom vinteren.

Når pinnsvinet svinser rundt i gresset, kan hjertet slå omtrent like raskt hos et menneske som løper, rundt 150 slag i minuttet.

Men så snart det går i dvale, sparer pinnsvinet på kreftene. Hjertet slår bare fem slag i minuttet, og det piggete dyret kan puste så sjelden som én gang hver andre time. Kroppstemperaturen synker til bare fire grader for at pinnsvinet skal bruke minst mulig energi!

PINNSVINVENNLIG HAGE

Mange er altfor flinke til å rydde i hagene sine. Da finner ikke pinnsvinene høyt gress, løv og kvister til å lage vinterbolet sitt av. De samler sammen blader og langt gress som de «fletter» sammen til en hul ball med tykke vegger.

La løv og gress bli liggende i en haug i et stille hjørne av hagen. På den måten får pinnsvinet en plass å overvintre. Kanskje du kan lage et lite tak av noen plankebiter og legge over løvhaugen så den ikke blir så våt?

Pinnsvinet lager ofte vinterbolet sitt på et sted hvor det føler seg beskyttet; i et hagehjørne i høyt gress, inni en hekk, under en haug med løv og kvister, eller under en vedstabel.

FAMILIEN

En pinnsvinmamma føder 5–10 unger hver gang – en eller to ganger i løpet av sesongen. De nyfødte er rundt fem cm lange, øynene er lukket, som hos katten. De er helt nakne, men har myke babypigger på ryggen. Etter seks uker får de stive pigger. Da forlater de mamma og søsken og reiser ut i den store, farlige verden for å bli kjent.
Mange farer truer de bittesmå pinnsvinene. Det er bare ett av fem som overlever det første leveåret.

EN FARLIG VERDEN

De største truslene for pinnsvinet er grevling, ugle og rev. De er alle sammen veldig glad i pinnsvin. Vi mennesker er ikke så flinke til å ta hensyn: Robotgressklippere som klipper om natten, slåmaskiner, kantklippere og gressklippere som klipper det høye gresset i skogkanten eller veikanten, biler som suser forbi i mørket på veier, eller høye fortauskanter hvor pinnsvinet ikke klarer å komme seg opp.

HVOR MANGE PIGGER HAR PINNSVINET? OG HVORFOR ER DET EN TØFFING?

Et voksent pinnsvin har mellom 6 000 og 8 000 kraftige pigger. Jeg synes pinnsvin er tøffe dyr. De spiser hoggorm! De kan svømme! De kan til og med klatre i vedstabler på jakt etter biller, snegler og larver! ❖

TRE TIPS FOR Å HJELPE PINNSVINET:

- Pinnsvin skal bare få vann å drikke, hvis du vil gi det noe. De blir veldig syke hvis de får melk!
- Pinnsvin liker kattemat, men gi bare litt og litt. Ikke la maten stå og bli dårlig.
- Parker robotgressklipperen om natten. I stedet for å stikke av fra den, krøller pinnsvinet seg sammen som en ball for å vente til faren er over. Det fungerer ikke mot en gressklipper.

FAKTA OM PINNSVIN

Latinsk navn: Erinaceus europaeus

Familie: Insektetere i pinnsvinfamilien

Lengde: 25–40 cm

Vekt: 700–1 600 gram

Levetid: Opptil 5 år i naturen. Over 10 år i fangenskap. Bare 1 av 5 overlever første leveår.

Familieliv: Kan få unger fra de er to år gamle. Føder opptil 10 unger i ett kull.

Mat: Favorittmaten er meitemark, tusenbein, snegler, larver, biller og andre småkryp. Fugleegg, fugleunger, slanger, frosk og mus.

Trusler: Grevling, rev, ugle, skjære, kråke, robotgressklipper, kantklipper, bil, slåmaskin, høye fortauskanter, plastnett over bærbusker

Rødlistestatus: Nær truet og fredet

HODEBRY & VITSER

TEKST: KIRVIL KAASA I **ILLUSTRASJONER:** FLU HARTBERG

GÅTER

Hva har ett øye med kan ikke se?

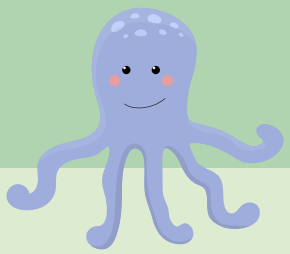
Hva er lett å holde med én gang, men helt umulig å holde i lang tid?

Hva har en hals, men ikke noe hode?

Hva går opp og ned, men beveger seg aldri?

Hva lever hvis du mater den, men dør hvis du gir den vann?

Svar:
En synål
Pusten
En flaske
En trapp
Flammen

HULTER TIL BULTER

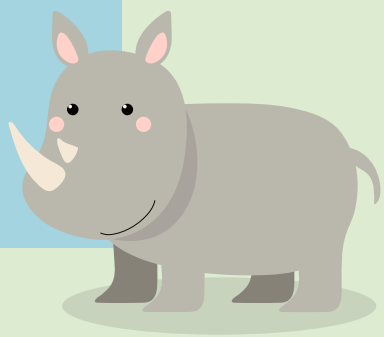
Hvilke dyr skal dette være?
Irene har klipt alle dyrenavnene i to, blandet dem godt og satt dem sammen på nytt. Det ble mye rart! Kan du sette dem sammen riktig og finne ut hvilke dyr det egentlig er?

Eksempel:

GLASSDYR + DOVENMANET = GLASSMANET + DOVENDYR

BLEKKHORN	BLÅRILLA
ORANGUHVAL	GOSPRUT
MAURHOPPE	ELETANG
GRESSFANT	NESSLUKER

Løsningen finner du på side 50.

Hva er noe av det verste du kan få på tur?

Samle de sju bokstavene som er godt gjemt langs stien og sett dem sammen til et ord. Da får du svaret!

Løsningen finner du på side 50.

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA

Mål: F-6, 8, S-6

Stjernekikker

Nå er kveldene mørkere igjen, og vi kan se opp og kanskje få øye på stjernene. Men én stjerne kan du faktisk bare se på dagen på denne tiden av året, nemlig sola.

At sola er en stjerne er det nok ikke så mange som tenker på. Den er jo så annerledes enn andre stjerner, eller? Det er bare fordi den er så mye nærmere oss enn de andre stjernene.

Dette får du vite mer om når du tar merket Stjernekikker. Men det er jo så mye mer å finne ut om stjernene, planetene og resten av verdensrommet! Flere steder i Norge kan du se nærmere på alt dette som er så langt unna. Er du i nærheten av et planetarium, er det gøy å ta en tur dit. Både Tromsø, Trondheim, Bergen, Sandnes, Sarpsborg og Oslo har hvert sitt planetarium.

På Harestua solobservatorium kan du virkelig utforske stjerner og planeter, og der synes det det er kjempegøy med besøk fra speidere. Men hvis du vil dit, må du være tålmodig. De holder på å bygge om observatoriet, og det åpner ikke før til våren.

USYNLIGE I MYE LYS

Mye utelys og lys fra vinduer om kvelden gjør at det er vanskelig å se stjernene på himmelen. Ute på sjøen, på fjellet eller langt ute i skogen kan det være mange flere stjerner å se enn i byene og langs store veier. God tur ut i mørket! ❖

HVIS DU ER BEVER OG VIL TA MERKET:

1. Kjenn navnet på to stjernebilder. Tegn dem eller finn dem på himmelen.
2. Kjenn til at sola vår er en stjerne, at jorda går rundt sola og at månen går rundt jorda.
3. Snakk om hvordan noen av stjernebildene fikk navn.
4. Kjenn til hva stjerneskudd og solformørkelse er, eller noe annet av det som finnes i verdensrommet.

HVIS DU ER SMÅSPEIDER OG VIL TA MERKET:

1. Vis at du kjenner navn på minst tre stjernebilder. Finn dem på himmelen og kjenn til hvorfor de ser ut og heter som de gjør.
2. Vis at du kan finne Nordstjernen og vet hvorfor den var viktig for å navigere (styre skip) i gamle dager.
3. Vær med på en prat rundt leirbålet om hvorfor det er så mange historier om stjernene i de aller fleste kulturer i verden.
4. Tegn eller lag en enkel modell av solsystemet.
5. Forklar hvordan jorda beveger seg og hvordan dette påvirker lengden på dag og natt og skiftende årstider.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** MADS ANKARSTRAND

Nye reklamefilmer

Har du sett de nye reklamefilmene for speideren? Kanskje dukker de opp på TV og til og med på kino.

Det er de to speiderforbundene i Norge som har samarbeidet om å lage dem. Vi har også hatt med oss noen som er skikkelig proffe til å lage film, nemlig AVIA produksjon. De har både regissører, manusforfattere, kamerafolk, lydfolk og flere andre som kan ting som vi ikke kan.

Speidere og speiderledere fra flere speidergrupper var også med på å spille inn filmen. Det ble gjort i skogen i Spydeberg i slutten av april. Speiderne måtte være skikkelig tålmodige, for sånn er det på filminnspilling. Men selv om det ble veldig lange dager, og speiderne ble både trøtte og slitne, holdt de ut, og de syntes nok det var gøy også. De var skikkelig flinke, så vi trengte ikke å bruke proffe skuespillere i filmene, bare ekte speidere og ekte speiderledere.

FLERE GODE FILMHJELPERE

Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner, som kaller seg LNU, ga oss ganske mye penger til å lage filmene, så det er vi kjempeglade for!

Roverne i nettverket for kommunikasjon har vært med på å planlegge filmen og med på opptakene i april, så dem har vi også fått veldig god hjelp av.

Nå finnes reklamefilmene på YouTube, og kanskje kommer du til å se dem både på TV når det er jul og påske og på kino. Vi håper at du liker dem, men mest av alt håper vi at det er mange andre som ser dem og som har lyst til å bli speidere, de også!

På de neste sidene kan du lese om da det var premiere og et intervju med de to speiderne som har hovedroller i filmene. ❖

Se filmene her:

På filmpremiere med Mia og Balder

Hvordan er det å sitte i en kinosal og se seg selv på et stort lerret? Det vet speiderne Balder (11) og Mia (12) nå. De er nemlig med i de nye reklamefilmene for speideren.

I juni var det førpremiere på de to reklamefilmene som speidere fra Spydeberg, Moss og Hokksund har vært med på å spille inn. Speiderne, speiderledere, foreldre og søsken ble invitert til å se den i en kinosal i Oslo. Stemningen var spent på premierekvelden.

Salen blir mørk og filmmusikken strømmer ut av høyttalerne. Bilder av speidere på tur fyller lerretet. Der er Balder, eller Leander som han heter i filmen, på sin første speidertur. Han har gruet seg litt, men det gikk bra. Snart kommer lyset på igjen, for filmen varer bare i et halvt minutt. Alle klapper. «Terningkast ...?» spør vi: «Fem!» ... «Seks!» ... «Åtte!!» ... «Ni!!» ropes det fra salen.

Små og store er fornøyde, selv om ikke alle som var med på innspillingen fikk øye på seg selv i den ferdige reklamefilmen. De er nysgjerrige på neste film. Nå ser vi Mia og flere andre speidere som løper gjennom skogen, padler og sitter ved bålet. Publikum klapper på nytt. Så fine filmer! Publikum i salen får se begge filmene én gang til, og etterpå vil vi vite hvordan det var for Balder Rynning Holther og Mia Ihlen fra Spydeberg speidergruppe å se seg selv på et stort filmlerret?

Balder Rynning Holther og Mia Ihlen med popcorn på premieren på Symra kino i Oslo.

LITT KLEINT, MEST GØY

– Jeg visste ikke at vi skulle se den i en kinosal! Jeg trodde vi skulle på speiderhuset, så jeg ble ganske overrasket, forteller Mia. – Det var litt rart å se seg selv, men filmen ble veldig kul.

– Det var litt kleint å høre sin egen stemme, men for det meste var det veldig gøy, synes Balder.

Mia forteller at hun ble med på audition bare fordi hun var nysgjerrig på hvordan det var. – Jeg hadde ikke trodd at jeg skulle få en rolle.

Filmen ble spilt inn i løpet av tre dager, og det ble lange dager og mye venting for speiderne, men de to synes ikke at det gjorde noe. – Det var ganske spennende, forteller Mia. – Og passe mye venting, men vi hadde med oss hengekøyer, og det var gøy.

Var det noe som var vanskelig? vil vi vite.

SVETT PADLING

– Det vanskeligste var kanskje siste del av innspillingen, svarer Balder. – Vi

Olivia, Mia og Lodin foran kamera.

Slik ser det ut på skjermen til filmkameraet.

skulle gå i en skog, og jeg skulle gå alene. Så skulle speiderlederen vinke meg bort til de andre. Det var så mørkt at det var vanskelig å se, selv om vi brukte hodelykter! Men det opptaket ble ikke brukt i filmen.

– Jeg ble så varm da vi padla, og så ble det sol. Og så kunne jeg ikke ta av meg lua! Jeg måtte ha den på hele tida, siden vi hadde startet filminga med lue, forklarer Mia.

Mia har gått på teater i noen år allerede. Hun har ingen planer om å bli skuespiller, men kan tenke seg å jobbe med skuespill likevel: – Det hadde vært litt gøy å bli teaterlærer.

Balder hadde aldri spilt teater før han kom på audition: – Nei, jeg har hatt lyst til å begynne. Det er bare at jeg driver med så mye allerede, så jeg har ikke hatt tid. Men jeg har tenkt å begynne nå.

Tenker du på å bli skuespiller?
– Jeg håper det, det er en liten drøm.

Har dere noen favorittfilmer?
Balder:
– Å, det er så veldig mange jeg liker, men ... Skyfall, med James Bond, og Notting Hill.
Mia:
– Jeg er glad i Harry Potter-filmene. Og reklamefilmen er jo også fin, da! ❖

Balder fikk gjøre mye morsomt da han og de andre speiderne var på innspilling.

SPEIDERKOKKEN

TEKST OG FOTO: EMIL BRISKELUND

Spagetti à la høsten

Kombinasjonen sopp, spagetti og parmesan slår vel aldri feil? La deg friste av denne spagettiretten i høstens smaker!

INGREDIENSER TIL TO PERSONER

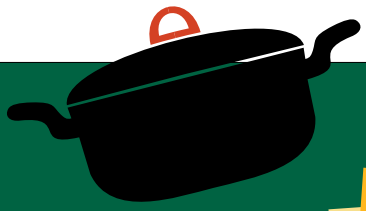
- 200 gram spagetti
- 1 ss olivenolje
- 1 ss smør
- ½ gul løk
- 2 fedd hvitløk, finhakket
- 200 g av din favorittsopp
- 1 ss tomatpure
- 250 ml havremelk eller vanlig melk
- 1 dl parmesan til toppingen
- Litt salt, pepper og oregano

SLIK GJØR DU:

1. Tenn varmekilden, ha litt smør og olje i en stekepanne og plasser den på varmekilden
2. Hakk opp gul løk og sopp i mindre biter og hell det i stekepanna. Løken skal bli gyllen og soppen skal bli myk
3. Tilsett tomatpure og rør alt godt sammen
4. La det småkoke litt, tilsett finhakket hvitløk
5. Hell i melk eller havremelk og smak til med salt, pepper og oregano. Sett til side.
6. Kok spagettien etter anvisning på pakken
7. Hell av vannet og bland soppsausen i spagettien, topp med revet parmesan
8. Ha over på en tallerken, eller spis rett fra panna.

Vel bekomme!

DETTE UTSTYRET TRENGER DERE:

- Stekepanne
- Kjele
- Stekespade
- Spagettiskje eller -klype til å servere med
- Sil eller dørslag
- Kniv
- Fjøl
- Noe å spise med
- Varmekilde, slik som primus, og fyrstikker eller tennstål

PASTAFAKTA

- Pasta kommer i mange forskjellige former, kanskje så mange som over 300 ulike!
- Den første versjonen av spagetti ble funnet opp i år 1154.
- Den gjennomsnittlige italiener spiser omtrent 23 kilo pasta hvert år.
- I 1848 ble den første industrielle pastafabrikken bygget i Brooklyn, USA.

TIPS OG TRIKS:

- Høsten er soppens årstid. Er du godt kjent med hvilke sopper som er spiselige og ikke, kan du gjerne plukke helt fersk sopp i skogen til denne retten.
- Vil du gjøre det enklere, kok pastaen før du drar på tur og ha den med i en tett beholder
- Fersk pasta (og tørket pasta fra noen merker, som De Cecco) trenger kortere koketid.
- Du kan også toppe med persille.

TEKST: KSENIA SAZONOVA

Uten mat og drikke, duger heltene ikke

Hva pleier dere å spise på patruljetur? Blir det mye nudler, Rett i koppen og brødskiver? Her er flere tips til ekstra digg mat på neste patruljetur.

LAG PATRULJENS MINIKOKEBOK

Lage en minikokebok med oppskrifter som dere kan bruke på patruljetur. Skriv ut oppskriftene på vannfaste ark av liten størrelse (skal passe i lomma), eller bruk vanlig papir og laminer arkene etter at dere har skrevet dem ut. Bruk den ene siden av arket til ingredienser og den andre til fremgangsmåte. Alle i patruljen kan få ansvar for å ordne hver sin oppskrift. Bruk gjerne tegninger og bilder også. Lag et lite hull i øverste venstre hjørne på arkene og fest dem sammen ved hjelp av en nøkkelring. Da blir «boka» lett å bruke. En enklere løsning er å bruke en vannfast notatbok og skrive med vannfast penn. Vannfaste notatbøker selges blant annet på speidersport.no.

Mat på tur er viktigere enn du kanskje tror. Den skal gi deg nok energi til å være ute og i aktivitet hele dagen. På tur trenger du nok å spise litt mer enn du gjør hjemme.
For at maten skal holde deg varm og mett, bør du spise en kombinasjon av proteiner, både raske og sakte karbohydrater og fett. Så du kan gjerne spise s'mores, så lenge du passer på å få i deg noe annet også.

BÅL ELLER PRIMUS?

En annen ting å tenke på, er hvilken varmekilde dere skal bruke. Matlaging på bål er gøy, men det kan vi ikke alltid gjøre. Sjekk ut mulighetene for bålbrenning der dere skal slå leir. Ta hensyn til værforholdene og brannfarevarselet! Husk at det helst ikke skal synes at dere har vært på leirplassen, så unngå å lage en ny bålplass der det allerede finnes en fra før.

Ideer til enkel og supergod mat på bål:

- S'mores (grillet marshmallow mellom kjeks og en bit sjokolade)
- Kanelbolle på pinne
- Kake i appelsinskall
- Pinnebrød - salt, krydret eller søtt
- Ostesmørbrød på grillrist - mye bedre enn i aluminiumsfolie!
- Pølser eller pinnebrød med en baconskive rundt
- Bakt potet med smør, rømme, maiskorn, skinke- eller bacon-biter, salt og pepper

SUPERFRUKT

Banan er helt konge, bare pass på at den ikke blir skvist i sekken!
Her er noen bananvarianter:

- Banan med sjokoladebiter
- Bananridder og appelsinguff
- Bananer i appelsinsaus
- Havregrøt med banan

Du finner alle bananoppskriftene i Speiderbasen: Søk på bålsnacks og banan.
Sjekk også de supre oppskriftene på turmat.no! ❖

PEFFENS HJØRNE

– gir deg svar på mye av det du lurer på som peff. Send gjerne spørsmål og forslag til ting du vil lese om i Peffens hjørne til: ks@speiding.no

NM I SPEIDING 2024

TEKST: MIRIAM BERGAN I **FOTO:** LARS RØRAAS

Vant, selv om de nesten mistet hodet

Patruljen Heffalomp fra Kongsberg KFUK-KFUM-speidere ble norgesmestere i speiding i år. De slo 121 andre patruljer fra hele landet.

Gratulerer!

Vinnerpatruljen. Bakerste rad: Sol Larsen, Jennie Malaika Gjervolstad, Mari Siljan Hjukse, Susanne Rasch. Fremste rad: Ingrid Siljan Hjukse, Ingvild Søli Kolstad.

Her skjønner Heffalomp at de er blitt norgesmestre! Foto: Lars Røraas.

Rev fra Furnes speidergruppe i gang med klimaoppgaven. Foto: Ghadi Al Hajj.

Å lage mat i pøsregn går helt fint, synes Bever fra 3. Drammen speidergruppe. Foto: Guro Fuglestad.

I juni var over 600 speidere, fordelt på 122 patruljer, på Fredriksten festning i Halden for å konkurrere om mestertittelen. Været var grått og vått, men stemningen var på topp – og nivået i konkurransene også.

Heffalomp gjorde det jevnt godt under alle oppgavene, selv om de var litt usikre på kreativitets-oppgaven. Den gikk ut på å lage en dukke-versjon av "Den hvite dame", et gjenferd som visstnok går igjen på Fredriksten festning. – Vi var litt redde for at hodet hadde detti av, forteller speiderne. Men hodet var tydeligvis på rett plass!

Patruljene snekret flaggermus-kasser, lagde knutetavler, og planla og lagde en to-retters middag på turkjøkken. De måtte være presise og effektive og mestre mange ulike oppgaver. Likevel er det, mener speiderne selv, evnen til samarbeid og samhold som er de viktigste egenskapene for å vinne NM.

Patruljen Falk fra Sykkylven speidergruppe står ganske tørt. Rikelig med fløte gir kanskje et par ekstra smakspoeng? Foto: Guro Fuglestad.

Under førstehjelps-oppgaven fikk deltakerne bruk for speiderskjerf Foto: Lars Røraas.

Patrulje Rev fra Hvaler sjøspeidergruppe samarbeider om saging. Dette skal bli en kasse for flaggermus. Foto: Ghadi Al Hajj.

NM I SPEIDING

NM i speiding er et felles arrangement for speidere mellom 10 og 16 år fra de to speiderforbundene i Norge. De over hundre deltakende patruljene kvalifiserer seg gjennom kretskonkurranser i løpet av våren hvert år.

BÅDE ANDRE OG TREDJE PLASS TIL SPEIDERE FRA ROGALAND

Heffalomp sitt gode samarbeid ble til slutt belønnet med vandretro-féet. Fjellrev fra Førre-Aksdal KFUK-KFUM-speidere kom på andreplass, mens Elg fra 1. Sandnes speidergruppe tok tredjeplassen. Sølv- og bronsevin-nerne var veldig fornøyde med plasseringene sine, selv om Fjellrev innrømmer at det var litt surt å være så nær førsteplassen. – Vi kjenner de som vant, så vi skulle jo gjerne slått dem, forteller patruljen flirende.

Guttene i Elg var slitne, men godt fornøyde etter helgen, for tredje-plassen hadde helt klart en smak av seier for dem: – Vi slo lederen vår, for han kom på fjerdeplass da han var med på det aller første NM i speiding i 1989!

Alt i alt var NM 2024 en stor suksess, og hundrevis av speidere dro hjem med våte sokker, men også med gode opplevelser og kanskje en ny venn eller to! ❖

Tredjeplass. Jone Kvame Lorentzen, Erling Krohn Reinskau, Adrian Hæstad Skreå, Hilmer Stokkeland og Aleksander Hov Andersen. Foto: Viktor Kalliainen.

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** REIDUN HAGIR BILSTAD

Mål: S-1, 2

Demokrati

Det nyeste fordypningsmerket for deg som er i troppen handler om noe veldig viktig, nemlig speidernes rett til å være med og bestemme.

Medbestemmelse kan også være å bestemme hvilken rute for haiken patruljen skal velge.

I speideren har det alltid vært slik at alle skal få være med og bestemme. Det er en del av det vi kaller speidermetoden. Nå finnes det et helt nytt demokratimerke for speidere i tropp – eller egentlig to merker.

– For noen år siden lagde vi et Demokrati-merke for rovere. Vi ville gjøre noe for å gi speiderne i troppen ekstra motivasjon til å delta i demokratiet i speideren. Derfor har vi nå laget merket for dem også. Det forteller Ingeborg Kolstad fra Komite speiding. Det er de som bestemmer hva du må gjøre for å ta de ulike fordypningsmerkene.

– Medbestemmelse er jo en del av speidermetoden. Det er viktig at barn og unge i speideren vet hvordan de kan være med å bestemme og oppleve at meningene deres betyr noe.

– ALLE GRUPPER BØR HA TROPPSTING

– Vi synes forresten at alle speidergrupper skal arrangere troppsting, slik at speiderne som ikke har stemmerett på gruppetinget kan være med å påvirke, øve seg på å delta og bli interessert i demokratiarbeid.

Troppstinget kan for eksempel handle om hvor neste troppsleir skal være, hva dere skal gjøre på høsthaiken eller andre ting som gjelder det dere gjør i troppen.

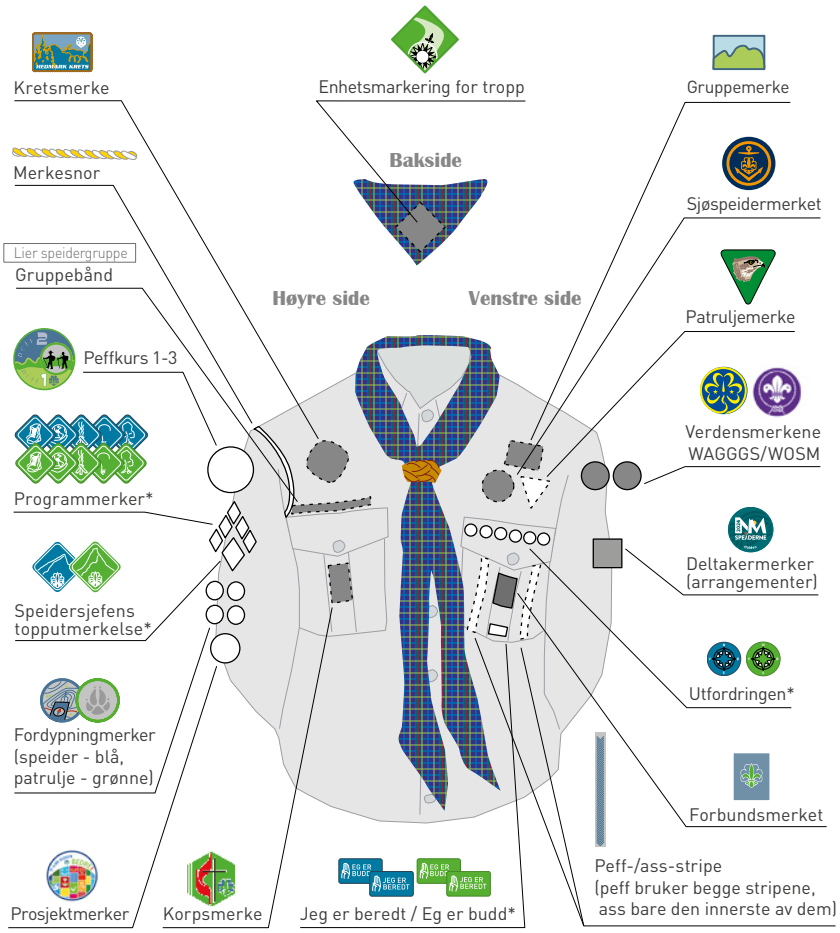
– Demokrati-merket er egentlig to merker. Ett merke er for patruljer. Det kan speiderne ta sammen. Så har vi speidermerket Demokrati, det er for deg som er ekstra interessert og som vil engasjere deg utenfor din egen tropp og gruppe, forklarer Ingeborg.

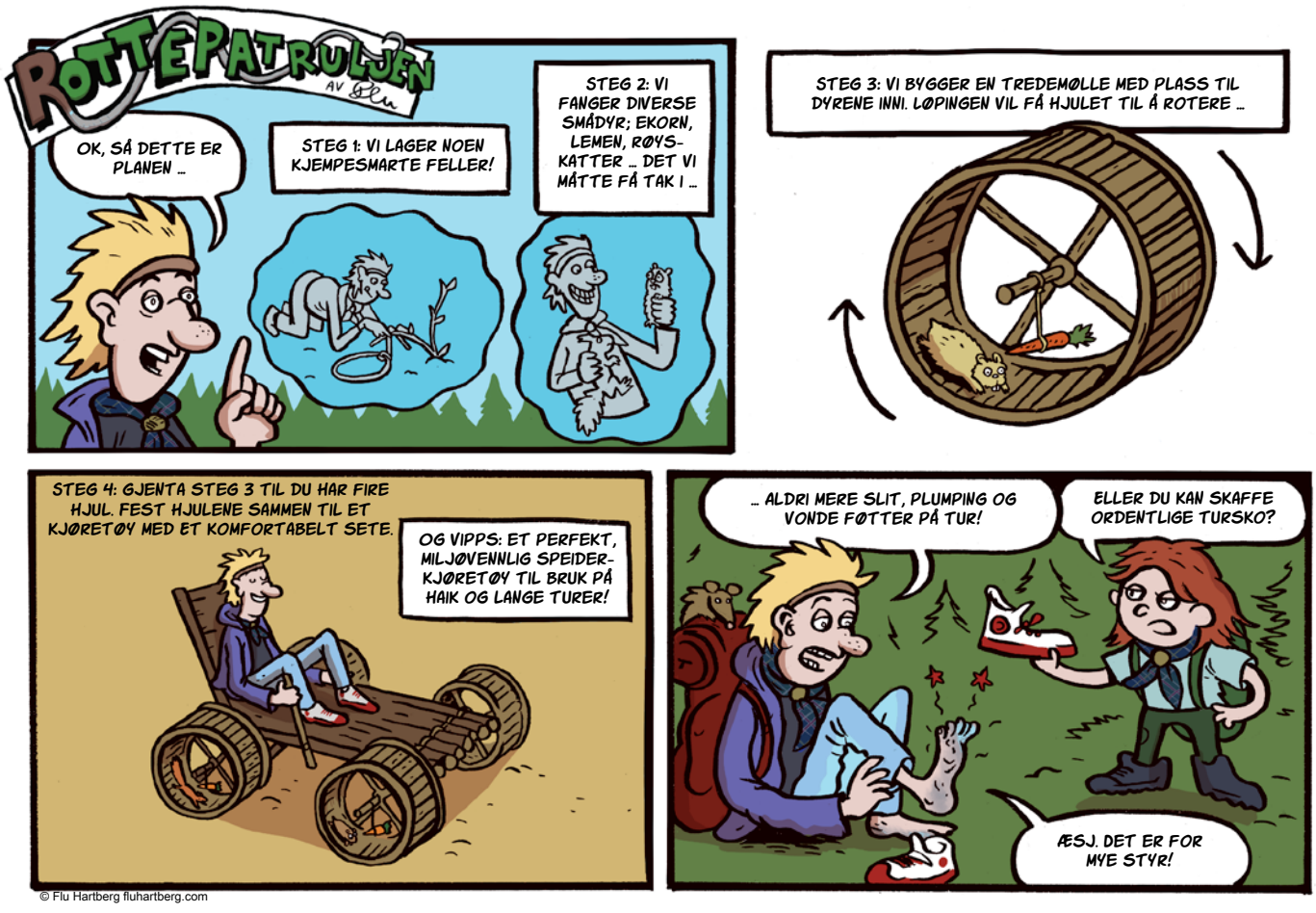
Merkekravene finner du i Speiderbasen når du søker på demokrati. ❖

Hvor skal merkene sitte på skjorta?

- Standard/felles merker
- Merker for troppsspeidere
- ---- Merker som viser spesiell tilhørighet

* For disse merkene er fargen avhengig av aldersgruppe: Stifinnere (5.–7. trinn) har blå merker, vandrere (8.–10. trinn) har grønne.

© Flu Hartberg fluhartberg.com

SPEIDERSPORT.NO

BURSDAGS-TILBUD

speider-sport

UTSTYR TIL EVENTYR
I HUNDRE OG TI ÅR

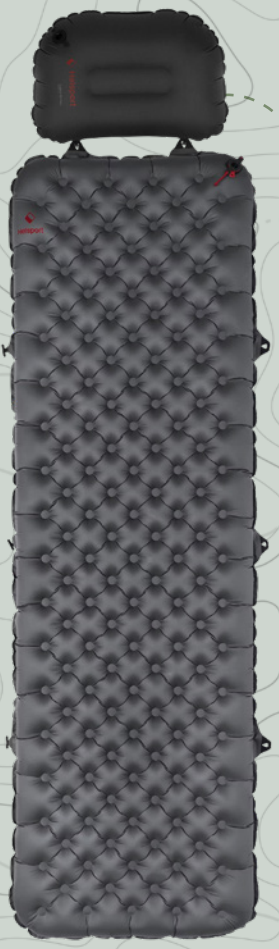
Scouter Lofoten 3 er et robust og slitesterkt tunneltelt fra norske Helsport. Romslig innvendig volum til tre personer og god plass i forteltet til bagasje og litt rot. Gratis frakt.

4350,– ~~5499,–~~

Helsport Sleeping Bag Pro Fiber –5 er en sovepose med ekstra armåpning, en nakkebaffel for å forhindre varmetap og en fotboks som følger vinkelen på føttene dine. Posen er fylt med fiber som gir en komforttemperatur fra –3 ned til –5 grader (ekstrem –9). Gratis frakt.

2350,– ~~2999,–~~

Helsport Pro Air Pillow er en lett pute som kan festes til Helsports liggeunderlag som en forlengelse. Puta kan også festes på toppen av alle liggeunderlag med hjelp av det elastiske båndet som følger med.

450,– ~~599,–~~

Helsport Sleeping Mat Blizzard 5R+ er et hele 7 cm tykt liggeunderlag som har god lengde og god bredde. Isolert med syntetisk isolasjon og fire lag reflekterende aluminiumsfilm. God isoleringsevne på 5,7 R som egner seg bra både til vår og høst og det som er i mellom. Gratis frakt.

2350,– ~~2999,–~~

Helsport Elg Junior Flex er en voksepose for barn mellom 130–160 cm. Du kan enkelt justere lengden ved å dytte fotenden på posen inn i selve soveposen og lukke den med glidelås. Dermed har du en kortere sovepose med ekstra isolasjon i fotenden til de yngste barna. Posen er den tynneste i Junior Flex-serien og egner seg derfor best som en vår-, sommer- og hyttepose. Gratis frakt.

1500,– ~~1899,–~~

Foto: Helsport

TEKST: ADA SOFIE SCHREIBER OG HELENE HENDEN

JOTA-JOTI-merket er nordisk. Her er merket fra i fjor. Ser du de fem flaggene?

Bli med på JOTA-JOTI

Har du blitt kjent med internasjonale speidere på leir i sommer? Eller kanskje du vil få treffe speidere fra andre kulturer? JOTA-JOTI er en fantastisk mulighet til å ta kontakt med både gamle og nye speidervenner!

FOTO: LARS RØRAAS

Rovere fra 1. Sandsvær speidergruppe under JOTA-JOTI i 2021.

HVA ER JOTA-JOTI?

JOTA-JOTI er verdens største speiderarrangement. Det holdes årlig den tredje helga i oktober. JOTA står for Jamboree on the Air, og er kommunikasjon over amatørradio. JOTI betyr Jamboree on the Internet, og er kommunikasjon med andre speidere på internett. JOTI sendes også som direktesending rundt om i verden, og hvis du vil er det til og med et digitalt leirbål du kan delta på!

FOTO: JANNE K. FONGEN

Det er gøy å få kontakt med andre via amatørradio!

HVORDAN GJØRE ÅRETS JOTA-JOTI TIL DET BESTE ARRANGEMENTET EVER?

- Hvis du har møtt speidere på leir i sommer, kan du prøve å ta kontakt med dem nå! Slik holder du på speidervennene du har fått.
- Noen kretser kombinerer kretskonkurransen med JOTA-JOTI. Høres dette gøy ut, snakk med lederen din og foreslå at dere arrangerer dette!
- JOTA-JOTI er også et eget fordypningsmerke for stifinnere og vandrere som det går an å prøve seg på.
- Andre fordypningsmerker du kan ta i forbindelse med JOTA-JOTI er Internasjonalt (for rovere), Verden og vi (for vandrere) og PMR-radio (for stifinnere).
- Kanskje du og speidergruppa har lyst til å prøve nye matretter fra andre kulturer? Vi oppfordrer deg til å spørre om forslag til slike på JOTA eller JOTI og teste dem ut!

Vi har snakket med to rovere som synes at JOTA-JOTI er veldig gøy:

FOTO: PRIVAT

Ole Anders Øvreness, rover fra 1. Eidsvoll speidergruppe:
Hvordan ser JOTA JOTI ut i kretsen din?
– Hos oss har JOTA i mange år bestått av en radiopost hvor man kan møte og snakke med andre speidere fra andre deler av Norge og verden, og i tillegg små lokale aktiviteter, som å bygge to like legofigurer ved bare å kommunisere over radio.

JOTI har vært mest bare via IRC (et tekstbasert kommunikasjonssystem for nettprat) og andre chat-baserte plattformer over internett. Noen ganger har vi også spilt Minecraft på speiderserveren «ScoutLink» og har fått mange venner på den måten.

Hva er dine beste tips for et godt JOTA-JOTI arrangement?
– JOTA-JOTI handler om kommunikasjon mellom speidere. Speiderne bør få oppleve at det er gøy å snakke med andre. Ved å snakke via radio og trene på hva man skal si, og hvordan det høres ut når noen snakker tilbake, blir det enklere å være interessert i samtalen som går på lufta. Mange nye JOTA-JOTI-speidere hører bare støy, men med trening vil det endre seg.
Pass på at speiderne ikke kjeder seg! Ha aktiviteter gående, helst noen som har med radio å gjøre, for eksempel walkie talkie, eller med internett. Men aktivitetene bør være innenfor rammene av JOTA-JOTI. Det er også lurt å ha et pauseinnslag hvor speiderne får gjøre litt hva de vil selv, så interessen på de andre postene ikke forsvinner.

Hva er ditt favorittminne fra JOTA-JOTI?
– Det er en lek som heter «revejakt» Du skal finne en «rev» ved å bruke en radiosender som lager lyd ut fra hvilken retning du peker den. En høy tone indikerer at du peker i riktig himmelretning, en svak tone betyr at du peker i feil retning. Du får utdelt en sender og får beskjed om å gå og lete i et område. Flere «rever» kan bli lagt ut, slik at flere speidere kan jakte på én gang uten å jakte på samme mål.

FOTO: PRIVAT

Heidi Bjørge Gravalid, rover fra 1. Drammen speidergruppe:
Hvordan ser JOTA-JOTI ut i din krets?
– Det vi har gjort i vår krets, og som er litt forskjellig fra andre kretser, er at vi har gjort JOTA-JOTI mer om til et LAN. Et LAN er når mange mennesker samles og gamer sammen. Vi har fremdeles radiokontakt med omverdenen, men det er ikke hovedaktiviteten vår. I stedet har vi mange aktiviteter speiderne kan melde seg på. Legobygge-konkurranser, gresskarutskjærings-konkurranse, sveleste-king, klatrekurs, sumobryting og luftgeværskyting er bare noen av dem. Mange beskriver disse aktivitetene som høydepunktene!

Hva er ditt beste tips for et godt JOTA JOTI arrangement?
– Det er å organisere godt og planlegge slik at man alltid har en plan, og å ha mye forskjellig som speidere i alle aldre liker og kan gjøre. Inviter med mange – da blir det god stemning! Et annet tips er JOTA-fres. Det er en masse oppgaver speiderne kan gjøre i bytte mot et speidermerke. Dette holder speiderne aktive, og de får nye venner. Å få nye venner er jo et av målene med JOTA-JOTI!

Hva er ditt favorittminne fra JOTA JOTI?
– Jeg hadde akkurat satt meg ned etter å ha ordnet med middag, og jeg så hele salen foran meg med masse ivrige speidere. Alt var nesten litt rolig, selv om det var en dag full av innhold. Plutselig kom tre 10-åringer som løp kjappere enn vinden og ropte altfor høyt inn i walkie-talkiene de hadde: «Vi har ham!» De lekte politi og røver, som er veldig gøy når man har walkie-talkier og kanaler til hver gruppering. ❖

Finn rett svar i bladet!

Mål: K-3

Premiequiz

Hvem fikk besøk av en Øistein som er god til å tegne rare dyr?

- ◯ Charlottenlund speidergruppe
- ◯ 2. Bestum sjøspeidergruppe
- ◯ Birkenes speidergruppe

Hva kalles roverne som skal være med og bygge landsleiren neste sommer?

- ◯ Bier
- ◯ Maur
- ◯ Tusenbein

Hva fant sjøspeider Emine da hun hoppet uti vannet?

- ◯ En flaskepost med penger
- ◯ En krabbe med bare én klo
- ◯ Kaptein Sabeltanns hatt

Hvilken patrulje kom på tredjeplass i NM i speiding i år?

- ◯ Elg
- ◯ Rådyr
- ◯ Villsvin

Hva heter de to som har hovedroller i de nye reklamefilmene for speideren?

- ◯ Tirill og Even
- ◯ Mia og Balder
- ◯ Julie og Petter

Hvorfor synes Christian at pinnsvin er tøffe?

- ◯ Fordi de løper så fort
- ◯ Fordi de ikke er redde for gressklippere
- ◯ Fordi de spiser hoggorm, kan svømme og klatre i en vedstabel

Hva slags år er det neste år?

- ◯ Friluftslivets år
- ◯ Flaggermusenes år
- ◯ Fyrtårnenes år

Vinnere av premier fra Speider-sport i SPEIDEREN nr. 2/24: Sofie Bergstøl fra troppen i Songdalen FSK speidergruppe og Eirill Husby som har en bror i 1. Ås speidergruppe vant sovepose og speiderskjerf til kosedyr på tur – gratulerer!

Neste gang kan det være du som får en flott premie fra Speider-sport!

Svarfrist: 15. oktober.

Vinn

eller

Navn: .....

Adresse: .....

Postnr./sted: .....

Telefonnummer: .....

E-post: .....

KLIPP UT, ELLER KOPIER SIDEN, OG SEND DEN TIL:
Norges speiderforbund, Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo. Merk konvolutten med SPEIDEREN

DU KAN OGSÅ SENDE SVARSIDEN PÅ E-POST:
kk@speiding.no
Skriv SPEIDEREN i emnefeltet

Hvis jeg vinner, vil jeg helst ha

- ◯ **Speiderskjorte** (mini) i økologisk bomull og speiderskjerf (mini) til bamse eller maskot (ca. cm høy). Det er plass til noen få merker på skjorta.
- ◯ Smart **teltlykt** med integrert lyslenke på hele 10 meter. Sammenrullet gir lykta et mykt og fint leselys. Enkel lading med USB-C.

SPEIDERNES LANDSLEIR

TEKST: EMIL BRISKELUND **I FOTO:** BJØRN ROGER JENSEN

– En drøm å samarbeide med!

Å lage landsleir for 15 000 speidere er en stor oppgave. Da er det godt at vi har mange lokale samarbeidspartnere!

Gjøvik kommune er med på å forberede fantastiske leiropplevelser for alle deltakere, frivillige og besøkende på Speidernes landsleir. Leirsjef Fredrik Rossow sier at det er en drøm å samarbeide med kommunen. – De strekker seg langt for å legge til rette for landsleiren og sier sjelden nei til gode ideer. Vi setter stor pris på å ha en så ivrig kommune med på laget! Blålysetatene i byen er selvfølgelig også godt involvert, slik at leiren skal gå trygt for seg.

Ordfører Anne Bjertnæs gleder seg skikkelig til det blir speiderlandsleir på Gjøvik.

IVRIG ORDFØRER

– Vi gleder oss stort til å være vertskommune for neste sommers landsleir for speiderne. Her skal de delta i aktiviteter, få nye venner og skape minner for resten av livet. Ingenting kan være finere å være vertskap for enn akkurat dette, sier Gjøviks ordfører Anne Bjertnæs. – Fra første kontakt har vi hatt god dialog og et godt samarbeid med leirkomiteen.

Speiderne fra Gjøvik og Hunndalen KFUK-KFUM-speiderne og Gjøvik speidergruppe skal vise fram hjemstedet sitt til tusenvis av andre speidere neste sommer. Bak fra venstre: Amalie Grøtberg Ruud, Maren Elise Kjellemo Myklestad og Lill Inga Nygård. Foran fra venstre: Mathias Haug Brokerud, Halvor Stenhammer Kjellemo, Sarah Emilie Wiklund Kringen, August Bustad, Karine Sølsnes og Tuva Emilie N. Andersen Gryttenholm.

Landsleiren samarbeider også med idretten og næringslivet. Det lokale idrettslaget Vind IL stiller blant annet en stor og moderne hall til landsleirens rådighet. Flere lokale aktører fra næringslivet har også meldt interesse for å bidra med å skape tidenes landsleir. Det er et mål om at byen skal komme til leiren og speiderne til byen. Visit Øst-Norge vil blant annet bidra med å legge til rette for besøkende på leiren. Speiding er gøy, og det vil også gjestene få erfare!

KJENTFOLK Å LYTTE TIL

De lokale speiderne stiller selvfølgelig opp! Lokalkunnskap, nabokontakt og haikeruter er bare noe av det de lokale gruppene på Gjøvik og Østre Toten bidrar med. For hvem kjenner vel turmulighetene bedre enn de lokale speiderne? Det er bare å glede seg til knallbra turopplevelser på haik!

PSST!

Ryktet sier at roverne på Gjøvik planlegger å bygge det høyeste tårnet på leiren ... ❖

PSST!
Vil du vite mer om landsleirmaten og prøve flere retter? Sjekk ut denne siden

SPEIDERNES LANDSLEIR

TEKST: ANNE HAUKLAND **I FOTO:** MORTEN ORMBERG

En smakebit fra landsleirmenyen

Menyen for landsleiren er klar! Den består av retter fra flere ulike verdenshjørner. Her er en digg smakebit.

Fra eksotiske marokkanske smaker, til en krydret meksikansk gryte og et saftig kyllingmåltid fra Indonesia – menyen for neste sommers landsleir svulmer av spennende retter. Er du nysgjerrig på hva som venter deg? Lag en av rettene sammen med patruljen eller roverlaget nå og få en forsmak på en landsleirmiddag. God appetitt!

KJØTTBOLLER MED MAROKKANSK TOMATSAUS OG COUSCOUS

Dette trenger dere til 6–8 speidere:

Saus:
2 løk
4 hvitløksbåter
1 ss olje
0,5 boks tomatpuré (liten boks)
2 bokser hakkede tomater
1 dl vann
2 buljongterninger
1 ss malt spisskummen
0,5–1 ts kanel
1 dl rosiner
600 g kyllingkjøttboller

COUSCOUS:
400 g couscous
1 buljongterning
4 dl kokende vann

Enkel agurksalat:
1 agurk
1 ss olje
Salt og pepper

SLIK GJØR DERE:
Stek kjøttbollene.

Sausen:
Finhakk løk og stek i olje til den er gyllen. Ha i hvitløken og tomatpure og stek i 1 minutt til. Ha i tomater, rosiner, buljongterning og krydder. Juster konsistens på sausen med vann. La det hele småkoke i 15 minutter. Ha i kjøttbollene til slutt, slik at de blir gjennomvarme.

Couscous:
Ha couscous i en stor bolle, hell over kokende buljong og rør godt. Legg på lokket og vent 10 min til couscousen har trukket til seg all buljongen. Rør om til couscousen blir luftig. Dere kan ha litt olje i hvis couscousen virker litt tørr.

Enkel agurksalat:
Kutt agurk i små terninger. Krydre med salt og pepper og en liten skvett olje. For et ekstra fristende måltid: Pynt med frisk basilikum.

Server og nyt!

Alternative tilpasninger:
Glutenfri: glutenfri pasta
Melkefri og vegan: plantebasert kremost og fløte (Gryr) i stedet for kjøttboller
Vegan, kosher og halal: ristede gresskarkjerner eller plantebasert chorizo. ❖

SPEIDERNES LANDSLEIR

TEKST: HEIDRUN SUNDE STOKKE **I FOTO:** LARS RØRAAS

Bli med på maurleir

Roverane har sjølvsagt moglegheit til å vere maur på landsleir. Maurane er heilt essensielle for drifta av leiren, og får samtidig vere ein del av ein sjukt kul gjeng!

Sjølvaste maurdronninga, Øyvind Opedal Paulsrud.

Maurane er med på å bygge og drifte leiren, både før under og etter leirveka. Det er mogleg å vere med som maur i opptil tre veker, men ein vel sjølv kor mange veker ein vil vere med. Ein er ein del av staben og har ulike mauroppgåver i løpet av ein dag. Ein kjem til å verte inndelt i maur/arbeidslag, som ein jobbar saman med. Maurlaga vert rullert enten ein gong kvar veke, eller ved vekeslutt. Når ein har fri, er det god tid til å henge med resten av maurane i maurtua eller oppleve resten av leiren. Livet som maur på landsleir er dermed ikkje berre eit slit, men også svært sosialt!

LIVET SOM MAUR

Maurtua ligg inne i sjølve roverleiren, som er ein eigen underleir/hub i hovudleiren. Her kjem det til å vere både eigne leirbål, programaktivitetar, økter og mykje anna kjekt berre for roverar. Fokuset vil vere på å bygge roverånda og å vise denne fram til komande roverar og resten av speidar-Noreg. Maurane vil dermed både vere ein del av staben og roverleiren, den perfekte kombo!

På grunn av ein del fysisk arbeid kan vere slitsamt å vere maur. Men komboen arbeid og eit sosialt maurfellesskap gjer at heile leiropplevinga vert evig kjekk og givande. Vekene ein er maur på leir sett seg verkeleg fast som gode minne.

VARIERTE OPPGÅVER

Mauroppgåvene vil vere varierte. Mange av dei kjem til å vere tekniske oppgåver og typiske maurroller, som å bygge portal, sette opp telt, bygge leir og drifte ulike ting på leiren. I følgje maurdronning Øyvind Opedal Paulsrud vil maurleiinga fokusere ekstra på at alle får jobbar ein kan meistre og som gir både glede og engasjement: – Alle maurane skal føle seg sett og at dei er viktige brikker for å drifte leiren. ❖

SPEIDERNES LANDSLEIR

TEKST: MARKUS FAGERHOLT **I FOTO:** LARS RØRAAS

På eventyr med forhåndsoppgaver

Er patruljen klar for Speidernes landsleir på Gjøvik neste sommer? En del av forberedelsene til leiren er å løse forhåndsoppgaver. Leiropplevelsene blir enda bedre for alle når dere er i mål med dem.

Leirkomiteen har satt sammen i alt ni oppgaver som patruljen og troppen skal ha det gøy med de neste månedene. Dere kommer til å lære nye ting, bli enda bedre til å samarbeide og skikkelig klare for leirlivet. Klar for å starte eventyret? La oss kaste oss ut i det.

Tips før dere starter

- Gjør dere godt kjent med hva hver oppgave går ut på. Sett dere mål for arbeidet med dem.
- Diskuter i patruljen og i troppen hvordan dere skal løse oppgavene fram mot neste sommer.

Her er de to første oppgavene, de neste kommer i løpet av høsten, både i bladet og på landsleir.no under Bli klar for leir.

Speidere på haik under Gnist, KFUK-KFUM-speidernes landsleir på Forsand i 2022.

OPPGAVE 1: PATRULJEN

Denne oppgaven handler om patruljen – deres eget lille, men viktige lag. Patruljen er din egen gjeng, hvor dere kan ha det skikkelig gøy sammen på møter og turer. Alle er en viktig brikke i patruljen, og hvis noen ikke er med, så merkes det! I en patrulje stiller alle opp for hverandre.

Til sammen kan og vet medlemmene i en patrulje veldig mye.

Finn ut hva dere til sammen er gode til! Særpreg er en viktig del av patruljen, så dere kan vise andre at dere hører sammen. Særpreg kan være mye forskjellig – en egen skjerfknute, spesialdesign på skjorteklaffene, en kul caps eller noe helt annet dere vil ha. Kanskje en egen maskot eller patruljebanner?
Lag et patruljesærpreg som representerer dere!

Til peffen:
Trenger du smarte tips til hvordan dere kan jobbe med med særpreg, med å bli bedre kjent i patruljen og med andre patruljetemaer, sjekk ut denne siden:

OPPGAVE 2: PATRULJEN OG FRILUFTSLIV

Denne oppgaven er en dagstur med patruljen. Målet er å bli bedre kjent med hverandre og ha det gøy ute i naturen. Bruk tiden sammen på en koselig tur der dere kan oppleve noe og lære noe nytt sammen. På den måten blir dere også bedre kjent i patruljen. Dere
får også kjenne på turnivået i patruljen og trene på å samarbeide.

Bruk en helgedag eller en kveld ute og bli enige om hva slags tur det skal være - sykkeltur, fottur, båttur eller noe annet. Utforsk hvem som er gode på kart og kompass, hvem som kan sette opp tarp, hvem som er flinke med stormkjøkkenet, og hvem som er best til å holde humøret i patruljen oppe.

Denne oppgaven kan også være en del av en turtradisjon dere allerede har, som en høsthaik eller Speiderhytteturen. Det viktigste er at dere har en fin og hyggelig tur sammen!

FOTO: REGINE SKOGMO GRØTTE

Patruljetur er en super del av treningen til samarbeidet på Speidernes landsleir!

DE NESTE OPPGAVENE

Dette er bare starten på forhåndsoppgavene til Speidernes landsleir 2025. I de neste bladene får dere flere oppgaver som vil gjøre dere enda bedre forberedt. De handler om patruljeutstyr, kreativitet, bærekraft, markedsdag, sikkerhet og enda en oppgave om patruljetur. Det blir selvfølgelig merke til alle som fullfører forhåndsoppgavene! Så hold øynene åpne for flere oppgaver og gled dere til å løse dem sammen med patruljen. Veien til landsleiren er full av læring, samarbeid og morsomme utfordringer. Vi ses på speider-eventyr på Gjøvik neste sommer! ❖

TA ET MERKE

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** KATINKA ROSBACH

Mål:
L-8, S-12,
V-5, 7, 12

Inkludering

Uansett hvor forskjellige vi mennesker enn er, det er noen ting alle kjenner seg igjen i. En av dem er at alle trenger å høre til i et fellesskap.

Dette er ikke alltid så lett å få til! Hvordan kan vi bidra mer til en mer inkluderende verden i speideren?

Gjennom arbeidet med dette merket utforsker dere temaet inkludering og kan bidra til at hele speider-gruppa blir mer bevisst på det. Det er vel den beste forbildefunksjonen roverne kan ha, eller?

SLIK TAR DERE MERKET:

1. Diskuter om det er vaner eller normer i speidergruppa som kan virke ekskluderende for noen.
2. Diskuter nye og kreative måter for hvordan gruppa kan bli mer mangfoldig. Hva kan dere gjøre for at alle skal kjenne seg velkomne? Legg forslagene deres frem på et ledermøte, gruppeting eller lignende.
3. Undersøk om offentlige bygg i ditt nærområde er universelt utformet. Hvilke grep er gjort? Hvordan kan dere ta med noe av dette tilbake til deres speiderhytte eller -hus?
4. Planlegg og gjennomfør et temamøte i roverlaget eller en annen enhet. Velg blant disse temaene:
   - Barrierer for unge i samfunnet, for eksempel innen arbeidsliv, boligmarkedet, organisasjonslivet, utdanning eller samfunnsdebatten.
   - «Speiding er for alle!»
   - Barrierer som unge ledere kan oppleve.
   - Et annet emne innen mangfold og inkludering dere mener er interessant. ❖

TEKST: KAREN S. PAULSEN

Spektakulære Roverway!

I sommer deltok flere tusen rovere fra nesten 40 land på Roverway. Med mottoet «North of the ordinary» skapte vi ekstraordinære opplevelser sammen, gjennom paths (haik), leiraktiviteter, leirbål og nye vennskap.

Roverway 2024 startet med 61 paths, for det meste i Sør-Norge, men også i Sverige og Danmark. De foregikk på fjellet, langs kysten, i skogen og i mer urbane strøk. Deretter møttes alle roverne til leir på Lundsneset ved Stavanger. Gjennom i alt elleve dager fikk de padle, gå på bre, seile, bli kjent med norsk natur og kultur, engasjere seg i gode diskusjoner og mye annet – samtidig som de fikk nye venner fra mange land. På Lundsneset besto leirprogrammet av aktivitet innen temaer som kultur, nettverk, friluftsliv, vann, bærekraft, og Stavanger-opplevelser.

På vei til Flatbreen i Fjærland i strålende sol trenger roverne på path kanskje ikke sjokolade for motivasjonens skyld, men det er godt uansett, da!

FOTO: FLOKI HANSTEEN

Alt dette ble mulig takket være det harde arbeidet til en fantastisk gruppe frivillige fra hele verden. International Service Team og Planning Team har jobbet i uker, måneder og år for å skape et helt utrolig arrangement, og de klarte det! Her er bilder fra Roverway 2024, og filmen som ble laget fra leiren kan du se her:

FOTO: EMESE TARNOK

Åpningsleirbålet var et av flere høydepunkter under hovedleiren på Lundsneset.

FOTO: FLOKI HANSTEEN

En fantastisk dag i taulag og med stegjern og isøks på Flatbreen.

FOTO: FLOKI HANSTEEN

FOTO: JURE PUČNIK

– Vår største forventning til å dra på en internasjonal leir i Norge var å møte folk fra andre land. Og å se andre deler av Norge. Vi var på en lang path med 55 km padling og gåing!

Norske Ingrid, Kristian, Martin, Jørgen og Ådne.

– Vi er på samme leir, men med helt forskjellige kulturer. Vi lærer å kjenne hverandre på best mulig måte.

Manuel Pereira,Portugal

FOTO: JURE PUČNIK

FOTO: LIAM KILSBY-STEELE

Slik så det ut for måkene som fløy over leiren under åpningsleirbålet 27. juli!

Flere brukte kano på sin path, som disse roverne på vei fra Smedaholmen til Fitjar i Sunnhordland.

FOTO: STEPH FAWDRY

På programdagene prøvde deltakerne seg på flere forskjellige samarbeidsleker, noen opprinnelig fra vikingtida.

FOTO: KRISTIAN STRØM

Det sjukt bra leirbandet vårt!

FOTO: JOY ALISSA ERB

Lunt og godt med sovepose på leirbål. For mange av deltakerne var den norske sommeren nok uvant kjølig.

Mange rovere tok turen gjennom populære Øvre Holmegate i Stavanger, en gate nesten like fargerik som leiren på Lundsneset.

FOTO: JOY ALISSA ERB

ROVERE I FARTA

TEKST: MIRIAM NERHEIM I **FOTO:** MARKUS SPISKE

Bli med på Moot i Portugal

Har du fått smaken på internasjonal speiding gjennom Jamboree eller Roverway, og er gira på mer? Neste sommer arrangeres World Scout Moot i Portugal!

Moot en internasjonal roverleir for deg mellom 18 og 26 år. Du melder deg på individuelt og blir plassert i en internasjonal patrulje, men reiser som en del av den norske kontingenten. Det er et todelt eventyr, der patruljen først tar del i en path og deretter samles på et leirsted.

I juni var Ingeborg Kolstad fra kontingentledelsen på kontingentledersamling. – Leirområdet ser veldig bra ut, og de portugisiske speiderne har allerede planlagt masse spennende program, kan hun fortelle.

Med oppmøte i Lisboa 25. juli og avslutning i Porto 3. august blir det intet mindre enn ti dager med fantastiske opplevelser, spennende kulturmøter og garantert mange nye venner fra hele verden.

På speiding.no finner du mer info om arrangementet og om hvordan du kan melde deg på. ❖

Moot 16TH WORLD SCOUT SCOUT MONDIAL PORTUGAL 2025

BÅLER DU?
«Å båle» er et norsk fantasiord, det finnes ikke i ordbøkene ennå. Litt rart, egentlig. «Å fyre» kan bety nesten det samme, men er ikke like presist. «Dollastallat» sier man på nordsamisk. Det betyr «å sitte ved bålet og kose seg».

Kilde: kirken.no / preken på Samefolkets dag 6.2.2022.

TEKST: KIRVIL KAASA

Masse friluftsglede i 2025!

Neste år er det Friluftslivets år i Norge. Det er en landsdekkende feiring og markering for å invitere flere med på alt det fine vi kan oppleve ute i naturen. Hva betyr det for speidergruppa?

Gjennom 2025 blir det nasjonale og lokale aktiviteter over hele landet. De nasjonale merkedagene er:

Hele Norge båler
– åpningsarrangement 18. januar

Hele Norge på Natt i naturen
– starten av Friluftslivets uke 30. august

Hele Norge sammen på tur
– verdensdagen for psykisk helse 10. oktober

– Vi legger til «Hele Norge speider», med tanke på rekruttering, i perioden april til september og «Hele Norge spiser ute» som kan gjennomføres hele året. Gjerne som en del av terminlista, forklarer speidersjef Peer-Johan Ødegaard. – Her er det gode muligheter for å invitere med seg andre, og gruppene vil enkelt kunne søke om midler til gjennomføringen. Vi tilbyr også aktivitetspakker og materiell til gruppene, slik at det skal være gøy for både speidere og andre.

– Mot slutten av året, på frivillighetens dag 5. desember, blir det feiring av friluftslivet og all den gode aktiviteten gjennom året. Å inkludere andre barn, ungdom og voksne i speiderfriluftslivet er et godt samfunnsbidrag. Vi blir dessuten mer synlige, og vi får mye moro selv også – en god pakke! oppsummerer speidersjefen. Merk av datoene og se fram til mye godt speiderfriluftsliv i 2025. ❖

OM FRILUFTSLIVETS ÅR 2025

- Friluftslivets år er forankret i Stortingsmelding om friluftsliv (2016) og er et nasjonalt markeringsår for friluftsliv. Det arrangeres hvert tiende år, med støtte fra Klima- og miljødepartementet.
- Gjennom 2025 blir det både nasjonale og lokale aktiviteter i hele Norge.
- Friluftslivets år ledes av Norsk Friluftsliv, paraplyorganisasjonen for de 18 store friluftsorganisasjonene med til sammen én million medlemskap. Norges speiderforbund er en av organisasjonene.
- Aktivitetene gjennom året skapes av friluftslivorganisasjonene og hele bredden av frivilligheten, friluftsrådene, sentrale og lokale myndigheter, skoler, næringsliv og enkeltpersoner.

TEKST OG FOTO: ALEXANDER VESTRUM

På hjul i naturen

Friluftsliv-entusiast Konrad Åsnes (21) er avhengig av rullestol etter en stupeulykke, men vil ikke at naturen skal gjøres universelt utformet. – Jeg må heller tilpasse meg naturen, sier han.

FOTO: AUGUST TOVEN GAUTUN

De færreste har krysset Norge på tvers (eller på langs). Konrad har gjort det i en ombygget rullestol.

Vi møter Konrad i Stavanger sentrum. I sin spesialtilpassede varebil kommer han seg fra førersetet over i rullestolen, før han heiser seg selv ned fra bilens bakdør.

Det er ikke første gang du kan lese om Konrad i SPEIDEREN. I 2020 fanget vi opp en sak i lokalavisa Strandbuen i Ryfylke. De skrev om at da 16-årige Konrad og speiderkompisen Andreas gikk en tur på over 37 kilometer med to overnattinger. Det var ganske enkelt for å levere et puslespill til noen venninner. Turen gikk over fjellpartier med mye snø.

– Det hadde vi ikke tenkt på, forteller Konrad.

GIR SEG IKKE

Men gutta kom fram, og vi skjønner at Konrad er en som ikke gir seg. I forrige blad, nummer 2-2024, skrev vi om en annen tur: For noen måneder siden dro Konrad Norge på tvers. Turen på 120 kilometer gikk fra svenskegrensa og til Stjørdal i Trøndelag.

– Det var en lang tur, men den funket for meg også, forteller Konrad.

Turen tok sju dager og var i vinterferien. Det er enklere når naturen på en måte flates ut av snø. Konrad har bygget om en rullestol slik at den har et understell med skikkelige fjellski.

– Jeg staker, og så drar de andre meg med tau når det trengs. Og det er ganske ofte, sier 21-åringen og ler.

Til sammen var sju personer med på turen.

FOTO: AUGUST TOVEN GAUTUN

– Det var min beste uke som lam, altså. Det er ikke tull. Vi prøver å få til noe lignende til vinteren.

ULYKKE UNDER BADING

Konrad har vært aktiv i Turistforeningen fra 2019. Det var under bading på en sesongavslutning med grilling i Stavanger at ulykken skjedde våren 2020.

SPEIDER-CV

Navn: Konrad Åsnes

Alder: 21 år

Speiderbakgrunn: Speider i Godeset, Vesterlen krets. Rover i Nonstop roverlag.

Utdanning og arbeid: Studerer samfunnsøkonomi ved Universitetet i Bergen

Aktuell: Holdt foredrag under festivalen Vinjerock i Jotunheimen. Temaet var «Mot alle odds» – om hvordan han under ett år etter en alvorlig ulykke var tilbake på tur, i rullestol.

– Nå er jeg tilrettelagt for naturen, sier Konrad.

– Jeg stupte og traff bunnen, rett og slett. Og da knakk jeg nakken. Det gjorde at jeg ble lam, forteller Konrad.

Han ble lam fra brystet og ned, samt delvis lam i fingrene.

– Først var jeg kjemperedd og syntes at alt var kjipt. Men så begynte jeg å trene ganske fort. Jeg tror nesten jeg har unngått å tenke negative tanker, selv om de har vært bak der hele tida. Jeg har motiverende venner og familie. Så jeg har et bra liv. Jeg er jo mer aktiv enn mange andre.

SEKS MÅNEDER PÅ OPPTRENING

De første seks månedene etter ulykken var Konrad på Sunnaas sykehus på Nesodden i Akershus. Han kom hjem til Stavanger i oktober – og allerede måneden etter gikk turen til speiderhytta.

Etter ulykken var det enormt mye trening de to første årene, og fortsatt trenger Konrad en hel del. Han har tatt ulike behandlinger, blant annet med stamceller. Han har også fått operert inn en ryggmargsstimulator som sender strømsignaler. Det gjør at han kan stimulere beina til å ha aktivitet.

– Men jeg begynner ikke å gå av det. Det har jeg innsett. Men det gjør at jeg får vedlikeholdt kroppen fram til en ny kur kommer. Og det har jeg tro på, sier Konrad.

Han setter sin lit til forskningen og mener at alt kan skje i framtida. Problemet er at ryggmargen har røket.

– Det er på en måte som at du kapper en strømledning, og så funker ikke lysbryteren når du trykker den på fordi signalet ikke kommer gjennom.

VIL HELLER TILPASSE SEG

I dag finnes det gode muligheter for universell utforming. Grunntanken er at samfunnet skal utformes slik at så mange som mulig kan delta aktivt, uavhengig av funksjonsevne. Men går det an å snakke om universell utforming av all natur? Nei, mener Konrad bestemt.

– Jeg vil ikke at den skal bli ødelagt med masse asfalt og slike ting. Jeg må heller tilpasse meg naturen. I samfunnet vil det være godt tilrettelagt, men i naturen så vil jeg ikke at det skal bygges så mye. Jeg kan trille rundt der. Så nå er jeg rett og slett tilrettelagt for naturen. ❖

#speiding

Sjø og sol, regnvær, vårsnø og sommersnø. Leir og kanotur, dugnad, speideraksjon og Pride. Som alltid er det mye variert vær og enda mer variert aktivitet i speider-Norge! Bildene har speidere over hele landet delt på Instagram med emneknaggen **#speiding.** **Del du også, da!**

@1.gulseth.speidergruppe

@1.tananger_sjo

@troppen.ssg

@systrond1

@hordalandsspeiderne

@1.sandnes_speidergruppe

@tonsberg.speidergruppe

@ringen_studentspeiderlag

@3.eidsvoll_speidergruppe

@speidertroppen_nittedal

@3.skien

@sandnesgauken_roverlag

@bergen_studentspeidergruppe

@bonesspeider

@nadderudspeidergruppe

@soreidespeidergruppe

@oslospeiderne

@bonesspeider

@drobakfrognspeidergruppe

@fredrikstadmetodistspeidere

@mjolnerspeider

@bygdoyspeiderne

@faktotum_roverlag

@snoopy_roverlag

@oslospeiderne

@kolltveit_bks_speidergruppe

TEKST OG FOTO: RUNAR SØRENSEN

Seks tips til suverene speiderdager

Med smarte grep blir speiderdagen en suksess for alle!

1. HA ARRANGEMENTET DER FOLK ER

Kom ut av skogen og opp fra fjorden og vis fram speidergruppa! Finn en sentral og godt egnet plass i sentrum og sørg for at dere blir sett. Synlighet er viktig for rekrutteringen, også for å bygge status som en viktig samfunnsaktør i nærmiljøet. Dette har dere positiv effekt av på både kort og lang sikt.

2. HA MORSOMME OG SPENNENDE AKTIVITETER

Velg aktiviteter som fenger barna raskt! På et slikt arrangement skal dere i løpet av kort tid få fram at speiding er gøy. Det finnes mange gode aktiviteter å velge mellom, men mange har erfart at aktiviteter som foregår i høyden, gjerne kombinert med fart, fungerer som en magnet på barna. Mange sjøspeideraktiviteter kan også være en hit.

3. LA SPEIDERNE HJELPE TIL MED AKTIVITETENE

Barn som hjelper barn er en sikker vinner, og her får speiderne være «helter»! Sett opp arbeidslister og sørg for at speiderne rullerer mellom aktivitetene – da blir det morsomst for alle parter. Glem heller ikke at alle gode hjelpere og helter trenger en pause en gang imellom.

4. HA MED EGNE FOLK SOM SNAKKER MED DEM SOM BESØKER DERE

Det er viktig å utnytte muligheten til å rekruttere nye speidere og speiderledere! Minst to personer bør ha som eneste oppgave å snakke med dem som kommer innom. Dette må være utadvendte folk som trives med å ta kontakt med eller snakke med fremmede. Tenk på personlige egenskaper fremfor posisjon og verv i speidergruppa når dere gir noen denne oppgaven.

Et imponerende blikkfang og en superpopulær aktivitet på Kjelsåsspeidernes dag som arrangeres på forsommeren hvert år. Noe for din gruppe?

5. BESTILL PAKKEN MED NATURSTI OG SYNLIGHETSMATERIELL FRA SPEIDER-SPORT

Det kan ikke gjentas for ofte: Det er viktig å bli sett! Synlighet er ferskvare, som må vedlikeholdes jevnt og trutt. Pakken inneholder nyttig materiell, som i tillegg til bruk på dette arrangementet bør brukes på speiderturer og speidermøter gjennom hele året.

6. MARKEDSFØR ARRANGEMENTET OG SPEIDERGRUPPA

Bruk Facebook, plakater og annet for å skape oppmerksomhet og interesse i forkant! Inviter også lokalavisa til arrangementet. Passer det ikke for dem, tilby dere å sende inn en sak selv. Tenk «mange bilder + kort tekst». Husk samtykke til publisering av bilder fra både barn og voksne. Unntaket er oversiktsbilder fra arrangementet. ❖

Lykke til!

TEKST: KIRVIL KAASA I **FOTO:** SEBASTIAN BØ

7. Kristiansand sjøspeidergruppe er Norges største. Gruppeledelsen mener det ikke ville vært mulig uten de «usynlige» gode hjelperne. Bildet er tatt fra overgangen fra én enhet til den neste, hvor speiderne går planken.

– Uten dem er vi fortapt

I likhet med Askeladden trenger også speidergruppa et lag med gode hjelpere. Og akkurat som i eventyret bør det være folk med ulike ferdigheter og egenskaper.

7. Kristiansand sjøspeidergruppe, eller «Syvende», som de kaller den selv, er med sine langt over 200 medlemmer landets største speidergruppe. De har mange speiderledere, men også flere andre med seg i driften. – I Syvende har vi mange «usynlige» hjelpere som vi er helt avhengige av, forteller gruppeleder Sebastian Bø. – Båter og utstyr går i stykker hele tiden, men en gruppe pensjonerte speiderledere og voksne tidligere speidere møtes en gang i uken for å reparere og vedlikeholde eiendelene våre. Uten dem hadde vi ikke hatt mulighet til å ha den driften vi har. Skulle vi kjøpt oss ut av alle reparasjoner, ville vi vært konkurs for lenge siden.

Dugnad i styrhuset på livbåten Grimlingen.

BOLLER OG KAKAO OG MYE MER

Sebastian forklarer at foreldreforeningen til Syvende består av to representanter for hver enhet. – Vi har åtte enheter, så de er en god gjeng. De har hovedansvar for vårt store høstlotteri, for å arrangere opptakelsen av nye speidere og holder dugnad 1–2 ganger i året. Når vi kommer slitne og kalde fra seiltur, hender det til og med at de står klare og tar imot oss med varm suppe, boller og kakao!

Med mange medlemmer og en årlig omsetning på cirka 1,5 millioner har Syvende behov for god hjelp med det administrative. En regnskapsfører, en medlemsansvarlig og en eiendomsansvarlig holder styr på det. – Vi har også en stor havn med cirka 40 båter og flere store skøyter, og vi er så heldige å ha en havnesjef som daglig fører tilsyn med alt og alle, øser båter, sjekker fortøyninger, henger opp flagg og så videre. Uten alle disse gode hjelperne er vi fortapt! oppsummerer gruppelederen takknemlig.

– UTROLIG GØY Å VÆRE MED

Katrine Andersen har bygget opp og ledet Syvendes foreldreforening gjennom flere år.

– Foreldreforeningen vår er en velfungerende og engasjert gjeng, og det smitter over på de andre foreldrene også. ❖

Det er utrolig gøy å være med i et fellesskap der alle vil bidra. Og så er det fantastisk å se den gleden du er med på å spre!

VISSTE DU AT ...

Foreldreforeningen er en del av speidergruppa, også juridisk. En slik forening trenger ikke noe eget organisasjonsnummer, for eksempel. Å samle engasjerte foreldre i en foreldreforening er et smart trekk for å øke deltakelsen blant de foresatte.

FORSIKTIG SPEIDERGRUPPE OG BESKJEDNE VOKSNE

Kvier speidergruppa seg for å be foreldrene om å bidra med tid og krefter? Det er ikke uvanlig. Husk at mange kan tenke seg å være frivillige hvis de bare blir spurt! I en speidergruppe er det store og små og veldig ulike oppgaver som skal løses. Det betyr at praktisk talt alle kan bidra med noe, hvis de vil! Mange synes, som Katrine i Syvende, at det er meningsfylt og hyggelig:

- De blir bedre kjent med speiderlederne og med aktivitetene i gruppa
- De gjør en positiv forskjell i lokalsamfunnet sitt.
- De blir kjent med andre voksne og kan få nye venner.
- De får være en del av et godt fellesskap i hverdagen.
- De får brukt egne evner og kunnskap.
- De får utfordre seg selv og lære noe nytt.

Gruppas gode hjelper Ragnhild Kragholm sørger for rykende varm kaffe på en litt våt og kald dag. Foto: Arild Storaker.

PSST! Bruk gjerne også den digitale oppslagstavla frivillig.no er til å skaffe flere frivillige til speidergruppa, ikke bare speiderledere.

SPEIDERSJEFENS HJØRNE

TEKST: PEER-JOHAN ØDEGAARD | **FOTO:** LARS RØRAAS

Avgjørende samspill

Demokrati og inkludering er grunnleggende prinsipper i speideren, og sammen bidrar de til å skape et fellesskap der alle blir hørt og respektert. Når speidere lærer å inkludere alle i beslutningsprosesser, uansett bakgrunn eller erfaring, fremmer vi likestilling og bygger broer mellom mennesker. I speideren handler dette om å skape et miljø der mangfold blir sett på som en styrke, og der alle får muligheten til å bidra med sine unike perspektiver og erfaringer.

Når vi kombinerer demokrati og inkludering skaper vi i speideren arenaer hvor unge mennesker kan utvikle seg til å bli enda mer ansvarlige og selvstendige. Jeg tror at samspillet mellom demokrati og inkludering er avgjørende i en verden som ofte preges av konflikter, stigmatisering og ekskludering. Speidere lærer at ekte demokrati krever inkludering, og at et inkluderende samfunn er grunnlaget for et sterkt demokrati.

Å møtes for å knytte vennskap og forståelse på tvers av kulturer og nasjonaliteter er inkludering og demokrati i praksis. Sommerens store internasjonale roveropplevelse, Roverway, ble et solid og viktig eksempel på det.

Nylig var en delegasjon fra Norge på generalforsamlingen til verdensspeiderorganisasjonen WOSM. Der fikk vi, sammen med speidere fra alle 169 medlemsland, være med og stake ut kursen for de neste ti årene med speiding i verden. Speiderdemokratiet gjelder også i troppen, i gruppa, i kretsen og korpset, og i november møtes Speidertinget. Da settes Norges speiderforbunds retning for de neste årene. Det at vi inkluderer alle aktivt i beslutningsprosesser på alle nivåer i organisasjonen er noe av det som er ordentlig gull med speideren! ❖

Speiderhilsen fra
speidersjef Peer-Johan

VINNERE AV GAVEKORT FRA SPEIDER-SPORT

I SPEIDEREN nr. 1-2024 spurte vi om lesernes mening om innholdet i bladet. Mange svarte og ble med i trekningen av gavekort fra Speider-sport. Her er de tre heldige:
Bente Frivold fra Arendal
Isabelle Mukasa Johannessen fra Moss
Nadia Czarnecka fra Jevnaker

Løsninger på Hodebry på side 12:

HULTER TIL BULTER

NESHORN	MAURSLUKER
ORANGUTANG	BLÅHVAL
ELEFANT	BLEKKSPRUT
GORILLA	GRESSHOPPE

Løsninger på Hodebry på side 13:
GNAGSÅR

HEDER OG ÆRE

Vi presenterer speidere, speiderledere og andre som er blitt gjort ekstra stas på for speiderinnsatsen sin.

ÆRESKNIV

Tildeles aktive medlemmer som har vist mot og utholdenhet i spesielle situasjoner eller ledere i alle enheter som har gjort en spesiell innsats på sitt plan. Du må ha vært NSF-medlem i minst fem år.

- Allis Sand Beisland, tildelt av Vesterlen krets
- Frank Refsland, tildelt av Vesterlen krets
- Arne Asmervik Qvindesland, tildelt av Vesterlen krets
- Per Eivind Solum, tildelt av Vesterlen krets
- Janne Mette Eide, tildelt av Åkra speidergruppe
- Kenneth Andersen, tildelt av Strand Jørpeland speidergruppe
- Petra Brooke, tildelt av Moss FA speidergruppe

FLAMMEN

Tildeles aktive rovere og unge ledere som har vist et brennende engasjement og stor innsats for speidersaken.

- Sofie Qvindesland, tildelt av Vesterlen krets
- Simen Bergset, tildelt av Vesterlen krets
- Johan Nordbø Visnes, tildelt av Vesterlen krets
- Ruben Danielsen Gullbrå, tildelt av Vesterlen krets
- Inga Løseth Brynhildsvold, tildelt av Røros speidergruppe

SPEIDERSJEFENS TOPPUTMERKELSE

Dette er den høyeste utmerkelsen du kan oppnå som stifinner, vandrer eller rover. Hensikten med merket er at det skal være noe å strekke seg etter. Det er egne krav til topputmerkelsen for hver aldersgruppe.

Stifinnere

- Iben Wiken Næss, 1. Jeløy speidergruppe
- Lodin Brattås, Moss FA speidergruppe
- Victoria Lycke-Ludvigsen, 2. Stavanger speidergruppe

Vandrere

- Jon Skeie, 1. Lura speidergruppe
- Ole Halldor Bjarnason, 1. Sandnes speidergruppe

Rovere

- Christopher Fonn, 1. Storåsen speidergruppe
- Hanne Kristine Lybekk, 1. Sandsvær speidergruppe
- Angelina Halvorsen, 1. Grimstad MSK speidergruppe

Gratulerer!

MEDLEMSINFORMASJON

Her er en del praktisk informasjon knyttet til ditt medlemskap i Norges speiderforbund.

SOM MEDLEM FÅR DU

- Mange flotte opplevelser på møter, turer, leirer og andre arrangementer
- Unik praktisk kunnskap
- Mange nye venner
- Tilbud om å delta på en av landets beste ledertreninger
- Medlemsbladet SPEIDEREN fire ganger i året
- Rabatt på leie av flotte speidereiendommer og speiderskuta Havbraatt
- Personskadeforsikring som gjelder på reise til og fra og under alle aktiviteter i regi av gruppe, krets, korps eller forbund, også utenfor Norge.

MEDLEMSKONTINGENT

Å drive godt speiderarbeid er ressurskrevende og hadde ikke vært mulig uten den enorme innsatsen fra alle våre frivillige ledere. Men vi er også avhengige av betydelig økonomisk støtte fra stat og kommune. Størrelsen på støtten avhenger av hvor mange betalende medlemmer Norges speiderforbund har. Betal kontingenten innen betalingsfristen. Da unngår du betalingspåminnelser. Sjekk at du betaler til riktig kontonummer, og bruk riktig KID-nummer.

MEDLEMSNUMMERET DITT

Alle medlemmer har et sekssifret medlemsnummer. Nummeret står på kontingentgiroen og er registrert i medlemssystemet Min speiding. Oppgi nummeret ved henvendelser om endring av medlemsinformasjon. Skal du melde deg ut av speideren, si fra til din lokale leder og/eller send en e-post med navn og medlemsnummer til nsf@speiding.no.

FOR MANGE BLADER I POSTEN?

Er dere flere speidere i familien, kan det være nok å motta ett eksemplar av SPEIDEREN. Dere kan ordne dette i medlemssystemet Min speiding, eller gi beskjed til forbundskontoret.

SPEIDERENS EGEN BUTIKK

Speider-sport er Norges speiderforbunds egen butikk. Se **speidersport.no**. Her finner du alt av speiderklær og utstyr.

SPEIDERNE ER PÅ NETT

Norges speiderforbunds nettside er speiding.no. På siden **blispeider.no** finner du nyttig informasjon om hva speiding er og hvor nærmeste speidergruppe befinner seg. Følg oss gjerne også på Facebook og på Instagram (#speiding). Mange grupper har også egne nettsider, eller en Facebook-side/-gruppe. Spør en leder i speidergruppa!

NORGES SPEIDERFORBUND

St. Olavs gate 25, 0166 Oslo
Postadresse: Postboks 6910 St. Olavs plass, 0130 Oslo
Telefon: 22 99 22 30
E-post: nsf@speiding.no
speiding.no

SPEIDERSPORT.NO/TUFTE

speider-sport

UTSTYR TIL EVENTYR
I HUNDRE OG TI ÅR

★★★★★
«Tøff caps, ganske stor i størrelsen, speidertenåringen er superfornøyd.»
Marta Anna

Tuftes speidercaps til solfylte dager året rundt.

299,–

Speidergenseren Robin fra Tufte er en tykk og komfortabel ullgenser i blanding av merinoull og lammeull. Perfekt til alt fra eventur til kjølige hverdager.

1499,–

SPEIDER

Foto: Tufte

TUFTE

Tufte og Norges speiderforbund samarbeider om klærne til speiderne. Kolleksjonen er satt sammen av skikkelige klær som tåler utelek og en aktiv hverdag. Klærne er laget av miljøvennlige råmaterialer som ull, bambus og økologisk bomull.

Vi tar forbehold om trykkfeil, endringer i priser uten varsel og produkter kan bli utsolgt. Prisene gjelder ut september 2024.